

Miljørapport nr. 1- 2016

Forvaltningsplan for Linemyra naturreservat, Time kommune, Rogaland.

Februar 2016

Fylkesmannen
i Rogaland

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Fylkesmannen i Rogaland
Miljøvernavdelinga

Miljørapport nr. 1

Forvaltningsplan for Linemyra naturreservat. Time kommune, Rogaland

Forfatter: Torborg Berge	Rapportnr.: 1– 2016 (internettversjon – pdf-format)
	Dato: 20.01.2016
Prosjektansvarleg: Per Kristian Austbø	Faggruppe: Områdevern
	Geografisk område: Rogaland
Finansieringskjelde: Miljødirektoratet	Saksnummer: 2012/8064
	Tal sider: 47
Emneord: Linemyra, naturreservat, vern, skjøtsel, bevarings-mål, forvaltningsplan, Ramsar, våtmark, myr, gjengroing	ISSN: 08-02-8427
<p>Samandrag: Linemyra naturreservat vart oppretta i 1996 som ein del av våtmarksvernet i Rogaland. Myra er eit av dei viktigaste våtmarksområda på Jæren, og har internasjonal status som Ramsar-område. Ho fungerer som eit viktig hekkeområde spesielt for sporvefuglar, men også som trekk-, raste- og overvintringsområde for fugl. Linemyra har ein variert flora som er typisk for myrene på Jæren.</p> <p>Fram til oktober 2013 har det på Linemyra vorte registrert 59 fugleartar. Reservatet er spesielt viktig for fuglar som held til på open myr. 13 av dei registrerte fugleartane er lista som trua. Også fleire av dei raudlista hekkefuglane har forsvunne frå området dei siste tiåra.</p> <p>For å sikra myra og naturverdiane der, finst det reglar som styrer kva som er lov og ikkje inne i naturreservatet. Forvaltningsplanen skal klarleggja korleis vernereglane skal tolkast, og seia kva som er lov og ikkje. Vidare skal planen avdekka truslar mot verneområdet, og skissera løysingar for å ta vare på verdiane i området.</p> <p>Formålet med vernet er å ta vare på eit våtmarksområde med naturleg tilhøyrande vegetasjon og dyreliv. Ho skal vera ei open låglandsmyr som er ein viktig hekkeplass for ulike vassfuglar. Linemyra naturreservat er lite, om lag 59 daa, og grensa for reservatet går langs myrkanten. Framtida til myra avheng derfor i stor grad av korleis områda utanfor reservatet vert forvalta i tillegg til skjøtsel i reservatet.</p> <p>Det er lite oppdatert bakgrunnskunnskap om naturverdiane i Linemyra og planen viser behovet for at det bør settast i gang undersøkingar av plante- og dyreliv. Deretter må forvaltningsplanen gjennomgåast på nytt for å konkretisera eller korrigera bevaringsmåla. Forvaltningsplanen kjem med konkrete tilrådingar til skjøtsel i verneområdet. Noko av det viktigaste å følgja opp, er at tre- og busk-vegetasjonen må haldast nede slik at myra får ha eit ope myrlandskap. I tillegg bør vasstanden hevast til nærare slik han var før dreneringa. Dette vil gi myra eit meir opphavleg preg og betra høva for våtmarksfugl, samstundes som det er med på å bremsa gjengroinga.</p> <p>Eit overordna forvaltningsmål for Linemyra naturreservat er å ta vare på, eller auka det naturlege artsmangfaldet i reservatet, samt ta vare på eit typeområde innanfor Jæren våtmarkssystem.</p>	

Framsidedfoto: NFF. Linemyra 1989.

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
N-4001 Stavanger,
Noreg

Besøksadresse:
Statens Hus,
Lagårdsveien 44,
4010 Stavanger

Tlf : +47 56 87 00
Faks: +47 51 88 11
E-post: fmropost@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/rogaland

INNHALD

FORORD	4
1 INNLEIING	6
1.1 Vernevedtak og -formål.....	6
1.2 Lokalisering og omliggjande areal	6
1.3 Påverknad og inngrep.....	7
1.4 Jæren våtmarkssystem og Ramsar-status	8
2 NATURMANGFALDLOVEN	11
3 HISTORIKK	12
3.1 Verneprosess	12
3.2 Brukshistorie	12
4 DAGENS STATUS	13
4.1 Kunnskapsstatus	13
4.2 Verneverdiar	13
4.2.1 <i>Naturtype, vegetasjon og flora</i>	13
4.2.2 <i>Fauna</i>	15
4.2.3 <i>Kulturminne</i>	16
4.3 Bruk av området	16
4.4 Pågåande skjøtsel og tiltak	16
5 FORVALTNING AV LINEMYRA NATURRESERVAT	16
5.1 Truslar mot verneverdiane.....	16
5.1.1 <i>Akutte og langsiktige truslar heilt/delvis i verneområdet</i>	17
5.1.2 <i>Akutte og langsiktige truslar utanfor verneområdet</i>	18
5.2 Bevaringsmål, planlagde tiltak og skjøtsel.....	19
5.3 Retningslinjer for brukarinteresser	20
5.3.1 <i>Landbruk</i>	20
5.3.2 <i>Jakt, fiske og friluftsliv</i>	22
5.3.3 <i>Plan for undervisning og formidling</i>	22
5.4 Oppsyn og administrasjon	23
5.5 Informasjon, tilrettelegging og formidling	23
6 KJELDER	24
Vedlegg 1 – Vernekart	25
Vedlegg 2 – Verneforskrift.....	26
Vedlegg 3 – Faktaark om Ramsarområdet	28
Vedlegg 4 – Naturtype, vegetasjon og flora.....	35
Vedlegg 5 – Fauna.....	37
Vedlegg 6 – Liste over framande artar som er funne i Linemyra naturreservat og trusselen dei utgjer for verneområdet.....	38
Vedlegg 7 – Bevaringsmål med tilstandsvariablar og overvakingsmetodikk for Linemyra naturreservat	39
Vedlegg 8 – Samla skildring av tiltak med kostnadsoverslag og framdriftsplan	42
Vedlegg 9 – Om dispensasjonssøknader	43
Vedlegg 10 – Forklaring av ord og uttrykk	44

FORORD

Linemyra naturreservat vart oppretta i 1996 som ein del av våtmarksvernet i Rogaland. Myra er eit av dei viktigaste våtmarksområda på Jæren, og har status som Ramsar-område. Det vil seia at ho er del av eit internasjonalt viktig våtmarksområde. Ho er ein rest av det opprinnelege myrlandskapet på Jæren, og er ei av dei få torvmyrene som er att der. Ho fungerer som eit viktig hekkeområde spesielt for sporvefuglar, men òg som trekk-, raste- og overvintringsområde for fugl. Samstundes har ho ein variert flora som typisk for myrene på Jæren. Verneområda på Jæren får ei stadig viktigare rolle som leveområde for dyr og plantar i ein region kor dyrka mark dominerer og restareala er i rask tilbakegang.

Linemyra har vore utsett for endringar dei siste hundre åra, med drenering og torvuttak som største inngrep, og gjengroing som eit resultat av dette. Myra får tilsig av næringsstoff frå landareal på alle kantar.

Denne forvaltningsplanen er tufta på vernereglane og skal klarleggja korleis brukaren skal forstå desse, og seia kva som er lov og ikkje. Han skal sikra langsiktig, differensiert og målretta forvaltning av heile verneområdet og gi føringar for bruk, informasjon, skjøtsel og eventuell tilrettelegging. Vidare skal planen avdekka truslar mot verneområdet, og skissera løysingar for å ta vare på verdiane i området. Han skal gi viktig informasjon til grunneigarar, kommune, organisasjonar og generelt interesserte i samfunnet elles.

Forvaltningsplanen skal ikkje skjerp eller svekka vernereglane, men klargjera rammene for desse og den vidare bruken og forvaltninga av området. Forvaltningsplanen er ikkje juridisk bindande som verneforskrifta, og kan reviderast ved behov.

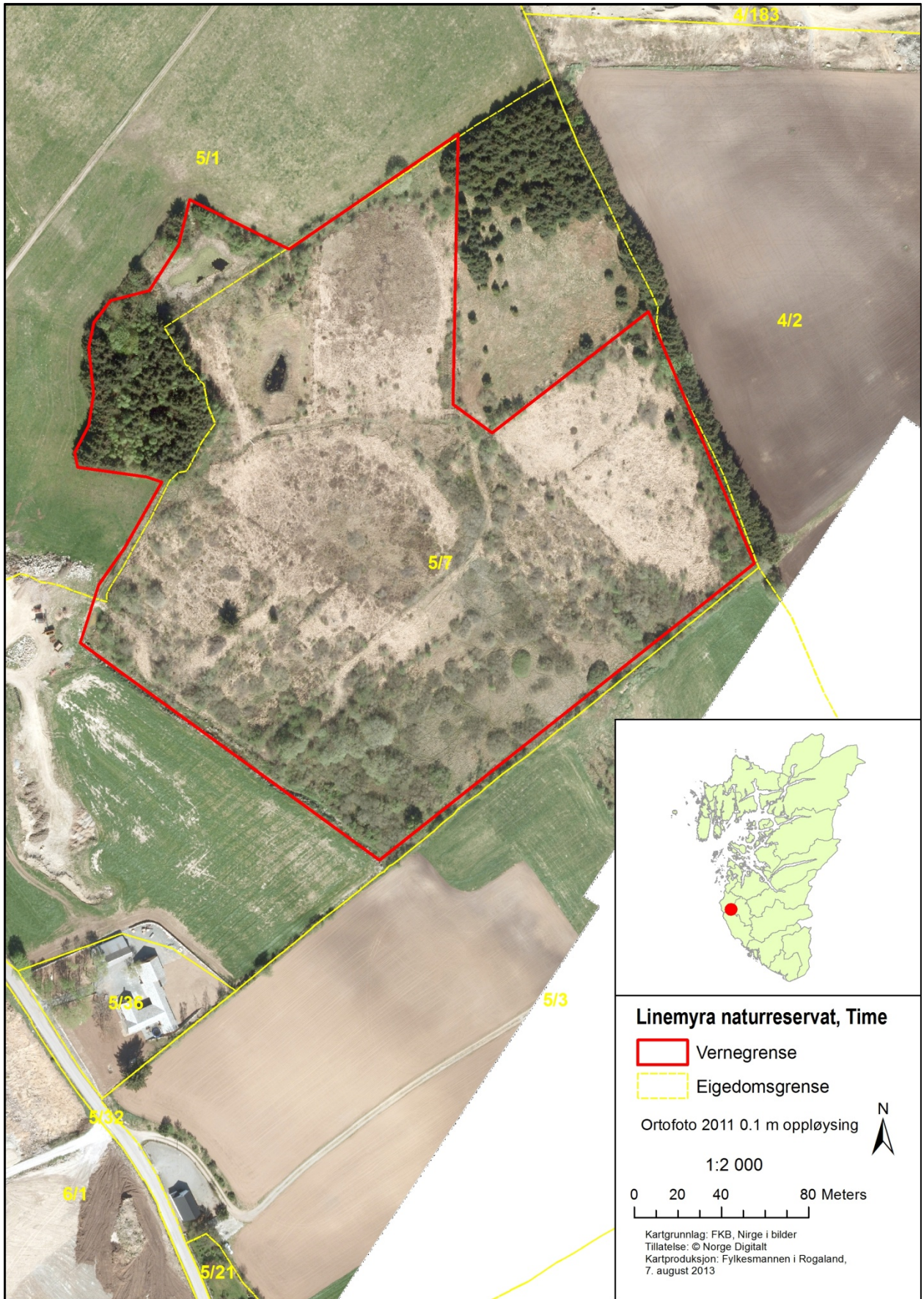
Det er eit mål at forvaltninga skal vera mest mogleg fleksibel og utan unødige konflikhtar med tradisjonelle brukarinteresser. For å sikra Linemyra naturreservat vil Fylkesmannen i Rogaland arbeida for god dialog med grunneigarane av reservatet og områda rundt, og andre interessentar.

Planprosess:

Torborg Berge ved Fylkesmannen i Rogaland, miljøvernavdelinga, har på oppdrag frå Miljødirektoratet. utarbeidd forslag til forvaltningsplan for Linemyra naturreservat.

I juli 2013 varsla Fylkesmannen med brev oppstart av arbeidet med forvaltningsplanen. Vidare vart grunneigar kontakta direkte med tilbod om møte/synfaring. Som følgje av dette har det vore synfaring med grunneigar, og innspel frå han har gitt viktig erfaringsbasert kunnskap i arbeidet med forvaltningsplanen.

Etter fagleg godkjenning i Miljødirektoratet vil forvaltningsplanen bli sendt på høyring til grunneigarar, kommune og andre offentlege instansar, lokale lag og organisasjonar. Høyringa vil så verta oppsummert, med eventuelt påfølgande revisjon av planen, før ho vert sendt til Miljødirektoratet for endeleg godkjenning.

1 INNLEIING

1.1 Vernevedtak og -formål

Linemyra naturreservat vart freda ved kongeleg resolusjon den 20. desember 1996 etter lov om naturvern. Denne loven er no erstatta av naturmangfaldloven av 19. juni 2009. Vernevedtak etter gammal lov er dermed sikra gjennom § 77 i naturmangfaldloven. Reservatet dekkjer eit areal på om lag 59 daa. Naturreservat er den strengaste verneforma etter naturmangfaldloven.

Formålet med vernet:

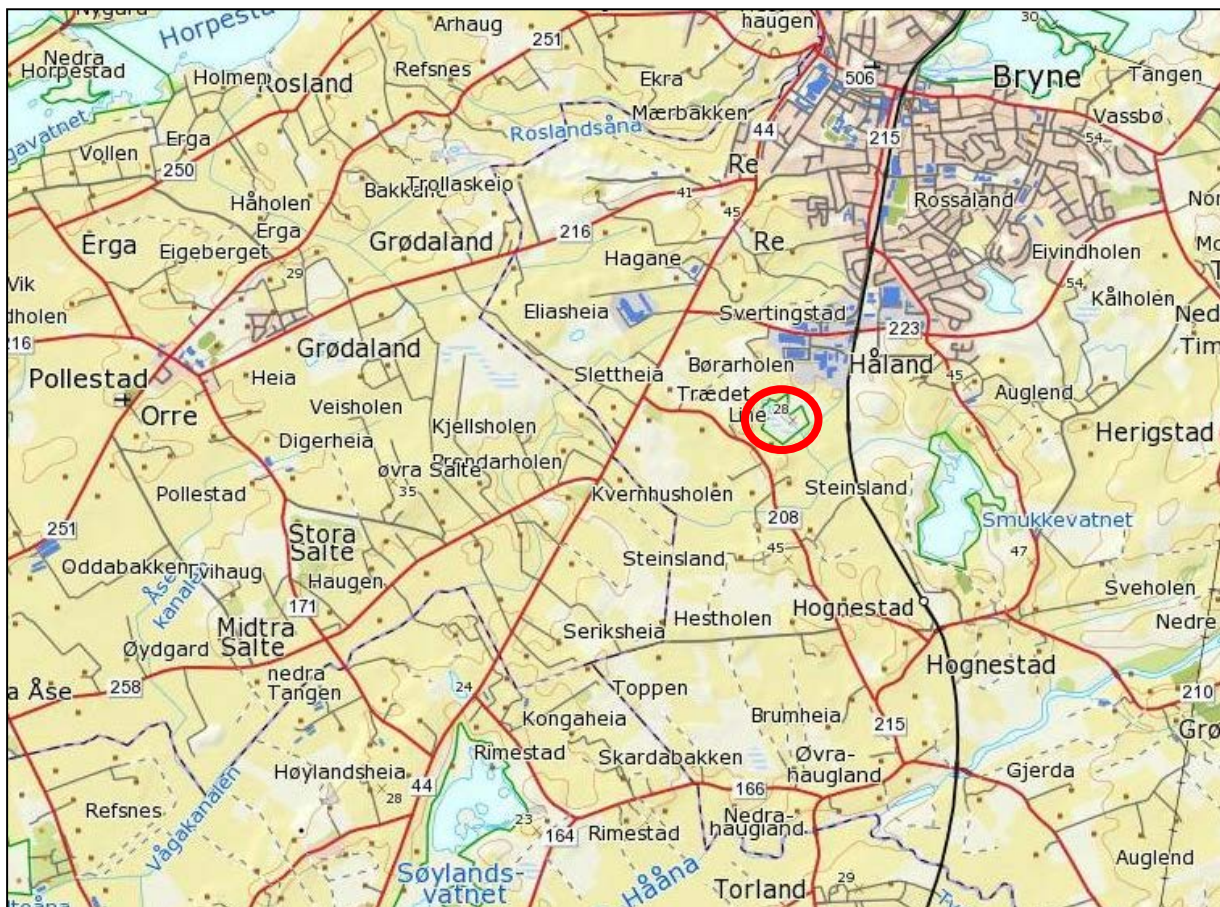
Å ta vare på eit våtmarksområde med naturleg dyreliv. (jf. verneforskrifta kap. III).

Våtmarksområdet har ein viktig funksjon både som ei open låglands- tilhøyrande vegetasjon og myr, og som hekkeplass for ulike vassfuglar.

Linemyra er ein del av Jæren våtmarkssystem med internasjonal status som Ramsar-område, jf. kap. 1.4.

1.2 Lokalisering og omliggjande areal

Linemyra ligg om lag 2 km sør for Bryne sentrum i Time kommune (figur 2.1), mellom Jærbanen (250 m) i aust og Hauglandsvegen, fylkesveg 208 (130 m) i sørvest. Om lag 730 meter vest for reservatet går Jærvegen, riksveg 44. Berre 55 meter nordaust for vernegrensa, er det regulert in eit område til nærings- og industriformål. Bortsett frå den litle trekanten med skog og som skjer inn i verneområdet i nord, grensar heile reservatet mot jordbruksområde.

Figur 1.1. Kart over Jæren med Linemyra (markert med raudt sirkel). Vernegrenser i grønt. Kjelde: Temakart Rogaland.

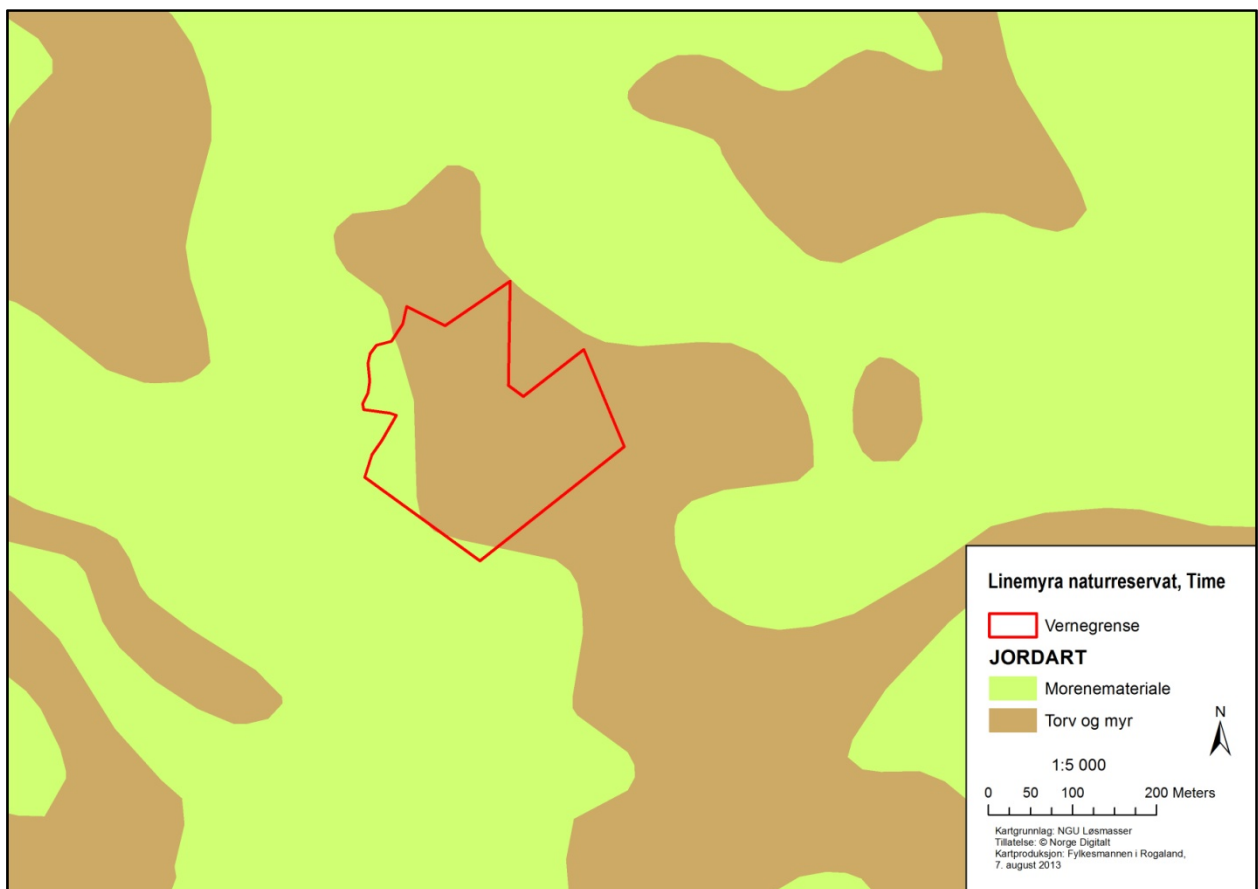
Landskap

Linemyra ligg midt på Jæren, omlag 7 km frå kysten. Landskapet vert definert som lågland med eit flatt, eller svakt bølgljande morenebakketerreng.

Linemyra ligg i nedbørsfeltet til Salteåna, i eit mindre dalsøkk i landskapet om lag 25 m.o.h., dels på grunnfjell og dels på morenemateriale. Myra har ei verdfull veksling mellom ulike vegetasjonstypar (myr, lynghei og skog) som til saman gir eit verneverdig landskapsrom.

Geologi

Berggrunnen ved Linemyra er av harde bergartar som gir ein næringsfattig grunn, granittisk gneis med glimmergneis, samt lag av kvartsitt og glimmerskifer. Einskilde lokale førekomstar av rikare berggrunn som foliert granitt, granodioritt og amfibolitt kan også finnast (NGU berggrunnskart). Det meste av myra er dekt av torv og myr, som i vest og sør grensar til tjukkare morene (NGU løsmasser).

Figur 1.2: Kart over lausmassar i og rundt Linemyra naturreservat. Kartet viser at det meste av reservatet er dekt av torv og myr (brunt), som grensar til tjukkare morene (grønt). Kjelde: NGU Løsmasser

Klima

Det er eit mildt klima i området, med ein årleg snittemperatur på 7,1 °C målt på Bærheim målestasjon, 5,1 km frå Linemyra (Meteorologisk institutt). Januar og februar er dei kaldaste månadane i året med 0,5 og 0,4 °C. Årleg nedbør er normalt 1280 mm, og det regnar mest i perioden august til desember.

1.3 Påverknad og inngrep

Linemyra er prega av ulike menneskelege inngrep, som tidlegare torvuttak, grøfting og drenering. Fleire av grøftene viser godt på flyfoto. Grøfting har ført til drenering, noko som igjen fører til at delar av myra gror raskt igjen. Delar av området ber også preg av at det har vore beita. At områda rundt myra stort sett er fulldyrka gjer også at ho får tilført ein del næring frå arealet rundt.

Figur 1.3: Inne i skogen er det tydelege spor etter torvuttak. I dag fyller vatnet opp torvgroven. August 2013. Foto: © T. Berge

1.4 Jæren våtmarkssystem og Ramsar-status

CONVENTION ON WETLANDS

(Ramsar, Iran, 1971)

Linemyra naturreservat er eit Ramsarområde. Konvensjonen om vern av våtmarker, Ramsarkonvensjonen, trådte i kraft 21. desember 1975 med mål om å verna våtmarksområde generelt og særleg som leveområde for vassfuglar. Etter kvart har målet blitt utvida, og omfattar i dag at ein skal ta vare på våtmarker, både som leveområde for flora og fauna, og som ein viktig naturressurs for mange menneske. Miljødirektoratet er norsk vitskaps- og forvaltningsstyresmakt for konvensjonen, som i dag har tre hovudpillarar:

- Å forvalta internasjonalt viktige våtmarksområde (Ramsarområde) slik at den økologiske funksjonen deira vert oppretthalden.
- Å sørgja for bærekraftig bruk («wise use») av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging. Dette inkluderer mellom anna kartlegging og gjennomføring av verneplanar for våtmarker.
- Å delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – som t.d. bistandsarbeid.

Jæren våtmarkssystem (fig. 1.5), som Linemyra er ein del av, fekk status som Ramsarområde i 2009. Det vil seia at våtmarkssystemet er eit internasjonalt viktig våtmarksområde. Det er klart eit av dei viktigaste området for våtmarksfugl i Noreg, spesielt som trekk- og overvintringsområde.

Jæren våtmarkssystem er sett saman av 23 delområde; 15 naturreservat og 8 fuglefredingsområde (jf. fig. 1.5). Samla dekkjer Ramsarområdet 141 km², og inneheld ein stor geomorfologisk og økologisk variasjon; alt

frå opne sjøareal med øyrike i vest, grunne tareskogområde, tarerike strender og sanddynesystem, og næringsrike vatn og myrer på Låg-Jæren. Dette er viktige leveområde for mange nasjonalt og internasjonalt sjeldne fuglar, plantar og insekt. Artsrikdommen er svært høg til å vera i Noreg, og ein må ofte lenger sør for å finna tilsvarande artsmangfald på tilsvarande avgrensa areal. Dette kan i første rekke skuldast milde vintrar og den strategisk plasseringa Jæren har i trekkinjene vår og haust. Her passerer enorme mengder fugl vår og haust, samstundes som store mengder med våtmarksfugl overvintrar på Jæren. For fuglelivet er det også viktig med store grunne innsjøar med våtmarker og vasspegel som er opne store delar av vinteren.

Linemyra er ein del av *Jæren våtmarkssystem* fordi det saman med dei andre områda er med på å tilfredsstilla Ramsar-kriterium 1-5 (vedlegg 3):

- Linemyra inngår i *Jæren våtmarkssystem*, som del av eit av dei viktigaste våtmarkssystema for fugl i Noreg, og har difor internasjonal verdi. (Jf. Ramsar-kriterium 1 på heimesida til Ramsar, www.ramsar.org).
- Myra er funksjonsområde for fleire sårbare og sterkt trua fugleartar og opprettheld mangfaldet i regionen. (Kriterium 2).
- Reservatet er hekkeområde for ei rekke fugleartar som er typiske for våtmarker og skog i Jær-regionen. (Kriterium 3).
- Myra er rastelokalitet for ender og vassfuglar på vår- og hausttrekk. (Kriterium 4).
- Det er ein del av eit våtmarkssystem som ofte er funksjonsområde for 20.000 eller fleire våtmarksfuglar. (Kriterium 5).

Noreg har plikta seg til å sikra den økologiske funksjonen til dei 24 Ramsarlokalitetane gjennom berekraftig forvaltning som byggjer på best mogleg kunnskap om områda sine verdiar og tolegrenser. Det skal utarbeidast forvaltningsplanar for alle områda, og områda, dei tilgrensande influensareala og buffersonene skal kontrollerast og overvakast. Kvart tredje år skal medlemslanda rapportera til Ramsarkonvensjonen Ramsar nettsider, (www.ramsar.org) om status for dei utpeika Ramsarområda. Vidare er det krav om jamleg rapportering ved eventuell risiko for endringar i økologisk karakter, tilstand, eller status i Ramsarområda.

Figur 1.4: Linemyra august 2013. Foto: © Torborg Berge

Figur 1.5: Oversikt over alle dei 16 naturreservata og dei 8 fuglefredingsområda som inngår i Ramsar-området Jæren våtmarkssystem. Til saman dekkjer Ramsar-området over 141 km².

2 NATURMANGFALDLOVEN

Det følger av naturmangfaldloven § 7 at dei miljørettslege prinsippa i §§ 8-12 skal leggest til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg mynde. Prinsippa skal kvar for seg vurderast og vektast i samband med utøving av slik mynde, dette gjeld også ved utarbeiding av forvaltningsplanar. I avgjerder skal det gå fram korleis prinsippa har blitt tatt omsyn til og korleis dei har blitt vekta.

Etter naturmangfaldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget skal offentlege avgjerder som rører ved naturmangfaldet, så langt det er rimeleg, bygga på vitskapleg kunnskap om bestandssituasjonen til ulike artar, utbreiing og økologisk tilstand til ulike naturtypar, samt effekt av påverknad. Det skal vidare leggest vekt på kunnskap som er basert på røynsle gjennom generasjonar med bruk av og samspel med naturen. Kunnskapsgrunnlaget som ligg til grunn og retningslinjene i forvaltningsplanen for Linemyra naturreservat er:

Skriftlege kjelder:

- Hauge, K.O. 1981: Undersøkelse av hekkefaunaen i enkelte våtmarksområder i Rogaland høsten 1981. Rapport til fylkesmannen i Rogaland
- Johnsen, J.I. og Berge, T. 2013. Liste over artar observert under synfaringar Linemyr naturreservat august 2013.

Databasar på internett:

- www.artsobservasjoner.no
- <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Muntlege kjelder:

- John Inge Johnsen
- Oddmund Line Hognestad

Ut frå dette meiner Fylkesmannen at kunnskapsgrunnlaget er avgrensa, men likevel tilstrekkeleg til å vurdere verknader på naturmangfaldet. Forvaltningsplanen legg ikkje opp til tiltak med usikre følgjer for naturmangfaldet. Førre-var-prinsippet i naturmangfaldloven § 9 vert difor lite vektlagt.

I samband med forvaltningsplanen er det utarbeidd nærare bevaringsmål for ulike naturkvalitetar som grunnlag for å overvaka naturtilstanden i området. Dette styrkar grunnlaget for å kunna vurdere den samla belastinga av ulike aktivitetar og tiltak i verneområdet, jf. §10 i naturmangfaldloven.

Vernereglane og forvaltningsplanen opnar for mindre brukstiltak, vedlikehald og skjøtsel. Døme på dette er fangst av villmink, tradisjonelt beite, hogst av ved til eige bruk, vedlikehald av tidlegare opptatte grøfteløp som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal. Forvaltingsstyresmakta vil i tillegg søka å fjerna framande artar som t.d. sitkagran frå området. Fylkesmannen meiner at vernereglane styrer bruken godt, og at den samla belastinga på verneformål vil vera liten og til dels føremålstenleg.

§ 11 seier at kostnadene ved miljøforringing skal berast av utførarar. Alle utførarar er ut frå dette ansvarleg for eventuell miljøforringing ved eit konkret tiltak. Gitt naudsynt avklaring i høve verneforskrifta er det lite aktuelt med miljøkostnader.

§ 12 om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar: For å unngå eller avgrensa skade på naturmangfaldet skal det takast utgangspunkt i driftsmetodar, teknikk og lokalisering, som ut frå ei samla vurdering, gir dei beste samfunnsmessige resultat. Aktuelle tiltak i reservatet vil ha sær avgrrensa karakter og har klare rammes etter verneforskrifta og retningslinjene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen er utarbeidd innanfor dei rammene som er fastsette i verneforskrifta, og gir nærare retningslinjer for korleis vernereglane skal tolkast og praktisast. Nærare vurdering av dei miljørettslege prinsippa går fram av retningslinjene som er fastsette for dei ulike brukarinteressene, og vil i tillegg bli vurderte i samband med forvaltnings- og skjøtselstiltak og ved søknader om dispensasjon frå vernereglane.

3 HISTORIKK

3.1 Verneprosess

Linemyra naturreservat vart, saman med 29 andre verneområde, verna gjennom «Verneplan for våtmarker i Rogaland» den 20. desember 1996. Verneprosessen starta i 1976 og vart lang og omfattande. Heile 147 våtmarker vart registrerte og vurderte, og då eit utkast til verneplan for våtmark i Rogaland vart lagt fram av Fylkesmannen i Rogaland i 1989, var 32 område foreslått verna. Eit av desse var Linemyra, og med bakgrunn i utkastet til verneplan, vart ho teikna inn på forslag til kommuneplan for Time kommune 1989-2000. Denne kommuneplanen vart vedtatt av kommunestyret i 1991, og innteikninga på kommuneplankartet medførte ei mellombels bandlegging av Linemyra i inntil 4 år. Då det mellombelse vernet gjekk ut i 1995, hadde framleis ikkje verneplanen for våtmark blitt vedtatt, og Linemyra stod då utan formelt vern fram til den endelege planen vart vedtatt i kongeleg resolusjon den 20. desember 1996.

I 1989 vart Linemyra naturreservat utvida med eit areal i vest, etter samtykke frå grunneigar. Bakgrunnen for dette var å få med verdfullt, verneverdig areal, som av ulike grunnar ikkje var inkludert i det opprinnelege vernevedtaket.

Då eigedommen som lagar ein kile inn i reservatet heilt i nord, gnr/bnr 5/4 skulle seljast, vart det i tråd med konsesjonsloven §§1 og 9 knytt vilkår til salet. Det var svært viktig å sikra ein ekstensiv bruk av det aktuelle beitearealet, og kravet er at *«Beitet skal ha same karakter som tilliggande reservat. På det aktuelle arealet skal det difor ikkje lenger gjødslast. Det er heller ikkje høve til nydyrking, drenering, tilplanting, deponering, eller lagring av masse. Dette er ikkje til hinder for husdyrbeite, eller fjerning av all tre- og buskoppslag.»*

Naturreservat er den strengaste forma for vern eit område verna etter den gamle naturvernloven kan ha. Frå den nye naturmangfaldloven trådde i kraft 1. juli 2009, erstattar han den gamle loven. Etter denne datoen skal alle naturreservat forvaltast etter den nye loven, men forskriftene, som vart vedtatt då områda vart verna, gjeld.

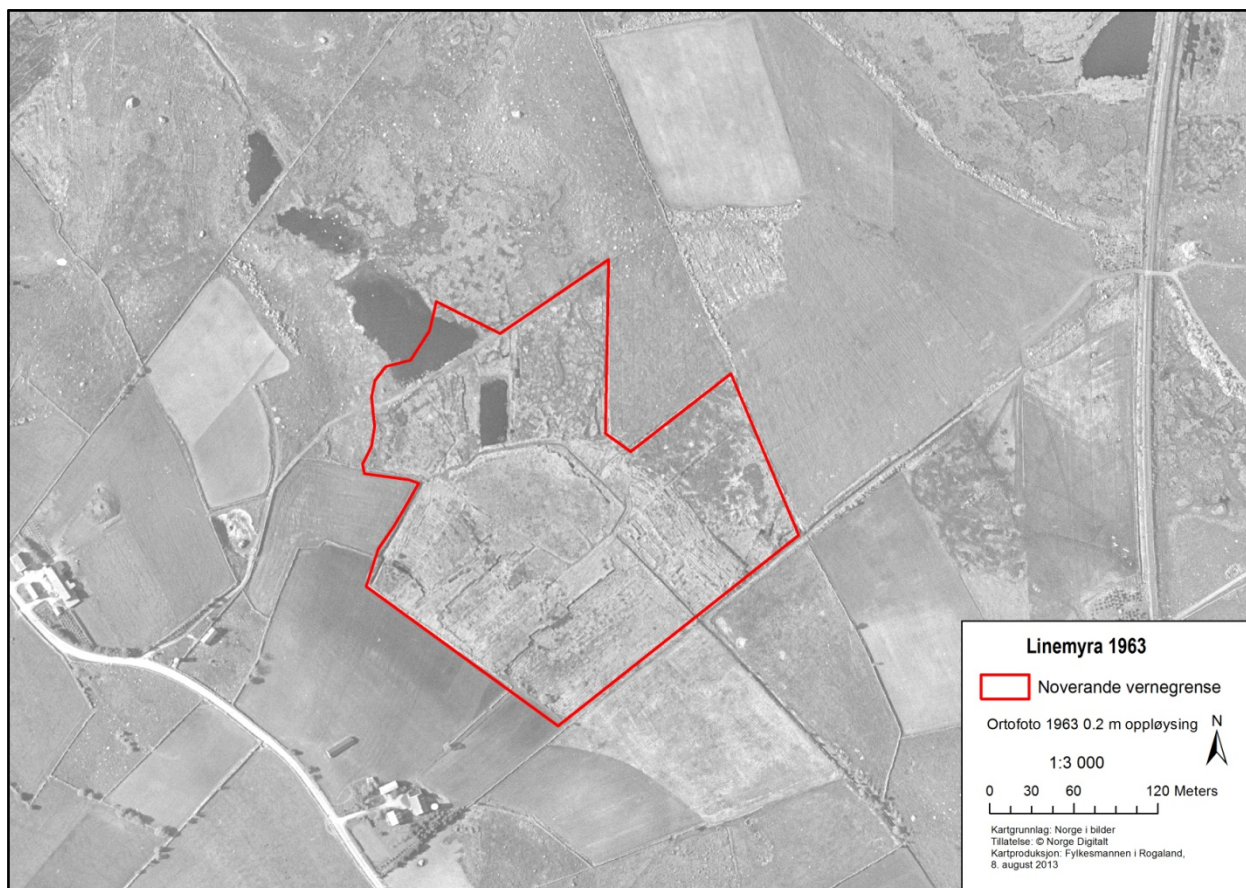
3.2 Brukshistorie

Linemyra har i hovudsak blitt brukt til torvuttak (Oddmund Line Hognestad pers. med.). På eit felt midt ute på myra står grunnvatnet høgare enn elles. Her var det eit lite tjørn fram til rundt 1880, då det vart senka og tappa ut både frå søraust og nordvest. Dette var gjort så dei kunne skjera torv, og det vart skore torv aktivt fram til 1960. På 60- og 70-talet vart det også skore torv, men då i mindre omfang, då det berre var ein person som dreiv med dette.

Saman med drenering, førte torvskjeringa til at vatnet vart senka endå meir. Det som stod att hadde stor produksjon. Noko vart dyrka opp, medan andre delar av myra vart nytta til sauebeite. Torva vart lagd opp til tørk på torvbelar. Der låg ho heile forsommaren, og ofte heilt fram til ut i august. Då køyrde dei over med brett og trimma graset, slik at det vart tett og fint. Dette gav eit godt beite på ettersommaren. Dyra vart ikkje sette inn på myra før torva var køyrt bort.

På 70- og 80-talet vart delar av myra tilplanta med ulike treslag, både av bartre og lauvtre. Nokre gjekk ut av seg sjølv, medan andre har hatt god produksjon og spreier seg i dag utover i myra.

I dag vert torvmyra i nord og beitemarka i aust beita av ungdyr. Resten av verneområdet er ikkje i aktivt drift, og gror difor igjen. Det er framleis spor etter torvtekt over store delar av myra, både i form av torvgrover, torvbelar og kanalar for å pensa vatnet ut.

Figur 3.1: Flyfoto frå 1963 viser spor etter mykje torvtekt, spesielt i den vestre delen av reservatet. Midt på myra kan me også skimta restar etter det gamle tjørnet som vart senka i 1880-åra. Reservatgrensa er teikna inn for å gjera det lettare å sjå kor reservatet er i dag. Noko av områda rundt var på denne tida enno intakt myr og kystlynghei. Her var lite/ingen skog.

4 DAGENS STATUS

4.1 Kunnskapsstatus

Som grunnlag for vernet vart det laga ein fagrapport frå våtmarksundersøkingar i Rogaland. I denne samanhengen vart Linemyra undersøkt av Kjell Ove Hauge i 1981. I tillegg hadde rapporten med opplysningar frå Bjarne Stensland, som var ein dåverande grunneigar på Linemyra.

I 2013 undersøkte John Inge Johnsen og Torborg Berge området og laga ei liste over artane som då vart observerte. Sjå elles kap. 2, der kunnskapsgrunnlaget vert vurdert etter naturmangfaldloven.

4.2 Verneverdiar

4.2.1 Naturtype, vegetasjon og flora

I den faglege dokumentasjonen for vernet frå 1987 vert Linemyra karakterisert som ei gammal torvmyr med ujamn overflate og sterkt varierande fukttilhøve. Linemyra ligg i låglandet på Jæren, i eit intensivt drifta kulturlandskap, og er omkransa av fulldyrka mark (I) og to eldre plantefelt (I7) med sitkagran i nord og vest. Delar av myra er prega av tidlegare tok ut torv her. Endringar i kringliggende areal, i form av fulldyrking, næringsavrenning og skogplanting, har ført til grunnvassendringar som har hatt negativ innverknad på myra som naturtype.

Naturtype er ei avgrensa eining i naturen og omfattar både planteliv, dyreliv og miljøfaktorar.

Vegetasjonstype er eit einsarta plantesamfunn, til dømes skog, myr eller sump.

Flora er alle planteartar som finst i eit gitt område.

Vegetasjonsbiletet er i dag difor prega av ulike suksesjonsstadium. I vest er det to mindre vasspegjar (P) delvis dekte av andemat og med sumpvegetasjon (vasskant O) av mellom anna flaskestorr, elvesnelle, breitt dunkjevle og kjempepiggnopp. Området her grensar i aust mot fattigmyr/ kystlynghei (K/H) som vert beita av storfe. Her veks duskull, blåtopp, pors, klokkeling, røsslyng, torvmosar m.fl. I nordaust ligg ein teig som har vore nytta som kulturbeite (G) og som er dominert av grasarter med innslag av nitrogenelskande ugrasarter som myrtistel og stornesle. Arealet i sør er prega av fattig myrvegetasjon (K), kor dei søraustre delane er tilgrodde med skog og kratt (sumpkratt E) av øyrevier og selje, og på tørrare parti med rogn. Elles er områda kor det tidlegare er tatt ut torv noko våtare og er delvis prega av kulturbeta engvegetasjon (G) med utformingar dominert av sløkje, vendelrot, mjørdurt, myrmjølke m.fl.

Figur 4.1: Dei sørlege delane av Linemyra vert ikkje beita og gror raskt igjen med lauvskog og kratt. August 2013. Foto: © Torborg Berge

Oppsummering:

Dei botaniske naturverdiane er i hovudsak knytt til myrflata og fragmenta av kystlynghei, samt til den gamle fuktsgogen.

Mangel på nyare data viser stort behov for ny undersøking.

4.2.2 Fauna

Fauna
er alle dyreartar som
finst i eit område.

Den frodige og varierte vegetasjonen i Linemyra naturreservat gir grunnlag for eit variert fugle- og insektliv. Myra har stor verdi, spesielt som hekkelokalitet, men også som overvintringslokalitet og som raste- og fødesøksområde for trekkande fugl vår- og haust. Kunnskapen om faunaen elles, er ujamn i området, jf. vedlegg 5.

Fugl

Då verneprosessen starta for meir enn 30 år sidan, vart fuglelivet på Linemyra undersøkt. Kunnskapen me har i dag, baserer seg delvis på desse undersøkingane, delvis på nye feltundersøkingar i 2013 og 2014, samt utdrag frå diverse databasar. Samanlikna med ein del av dei andre områda som går inn i Jæren våtmarkssystem, vert Linemyra svært lite vitja av ornitologar.

Fram til byrjinga av 80-talet var det registrert 51 fuglearter i Linemyra. 13 av desse hekka på myra, og det vart registrert 35 hekkande par i 1981. I tillegg hekka sannsynlegvis 7 andre artar på myra, utan at hekking vart påvist (Hauge 1981). Fuglefaunaen på Linemyra var då i stor grad representativ for Jæren, med mange karakterartar, som til dømes vipe, tjeld, heilo, raudstilk, storspove, stokkand, heippiplerke, gulerle, sivspurv og buskskvett. For liste over raudlista artar på Linemyra, sjå vedlegg 5.

I dag er det observert 59 fuglearter i området, og fleire av artane som hekka i byrjinga av 80-talet har truleg forsvunne som hekkfuglar. Undersøkingane frå 2013 og 2014 vart utførte på hausten, så dei seier lite om kva som hekkar på myra i dag. Det er difor store behov for nye undersøkingar av hekkfaunaen. Artssamansetjinga seier likevel litt om at ein del av dei typiske jærskje myrartane har gått ut, medan artar som er meir knytt til skog og kratt utgjer eit større innslag.

Figur 4.2: Sivsongar hekka tidlegare med 3 par på Linemyra. Arten vart observert hausten 2013 og hekkar truleg enno i reservatet.
Foto: © Kjell R. Mjølshnes

Figur 4.3: Buskskvetten likar opne område med buskar og tre. Han hekka tidlegare med 3 par på Linemyra. Status i dag er usikker. Foto: © Kjell R. Mjølshnes

Oppsummering:

Linemyra er ein viktig hekkelokalitet, både for sporvefugl knytt til kratt og skog, og sannsynlegvis også for våtmarksfugl. I tillegg har Linemyra ein viktig funksjon som raste- og fødesøksområde. Totalt 59 fuglearter er observert i området.

Mangel på nyare data viser stort behov for ny undersøking. Av same årsak er det ikkje grunnlag for å seia noko om bestandsstatus eller trendar for dei ulike artane.

Andre artar

For førekomst av pattedyr, amfibium og virvellause dyr føreligg det liten dokumentasjon og rapportering, men me veit at myra er tilhaldsstad og yngleplass for rådyr og hare.

4.2.3 Kulturminne

Det er ikkje kjent nokon kulturminne innanfor naturreservatet (Temakart Rogaland), men området rundt Linemyra var rikt på kulturminne.

Omlag 200 vest for reservatet ligg det eit større felt med fleire gravhaugar og gardsanlegg frå jernalderen (Kulturminnesøk).

Kulturminne er spor etter menneskeleg aktivitet som det er knytt historiske hendingar, tru, eller religion til. Eldre kulturminne frå før 1537 vert kalla **fornminne** og er automatisk freda.

4.3 Bruk av området

Bortsett frå litt skjøtselsbeiting i delar av området, vert det lite brukt i dag. Resten av verneområdet er ikkje i aktivt drift, og gror difor igjen.

Området er lite brukt til friluftsliv, og det er ikkje grunnlag for fiske i reservatet.

4.4 Pågåande skjøtsel og tiltak

Myra er framleis prega av stor gjengroing. Det vart i 2009 og 2010 hogd ut ein del tre og kratt for å opna opp myra. I den delen av myra som ikkje vert beita har mykje av dette vakse opp igjen.

Torvmyra i nord og beitemarka i aust vert beita med ungdyr og avsina sau, og dette fører til at denne delen av reservatet ikkje gror att. Grunneigar har hausten 2015 sett opp eit permanent gjerde med SMIL-tilskot for å kunne fortsetja denne beitinga der, utan fare for at dyra skal detta ned i torvgrovene.

For å opna opp myra, tok Statens naturoppsyn i 2009 og 2010 ut ein del tre og kratt både langs kanten og ute på myrflata. I hovudsak vart bjørka tatt ut, medan rogn og selje vart sett att. I åra etterpå har det vore eit massivt oppslag med nye småtre, og myra har grodd veldig att igjen. Difor har grunneigar fått i oppdrag å gjennomføra ny hogst og skjøtsel i løpet av 2015-2016. med unntak av eit par store seljer i sør og ein liten skogkant i austkanten av reservatet, skal alle tre fjernast.

5 FORVALTNING AV LINEMYRA NATURRESERVAT

Miljødirektoratet kom i 2014 med «*Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter*» (Miljødirektoratet 2014). Rundskrivet skal hjelpe forvaltningsstyresmaktene med forvaltning av verneområde etter naturmangfoldloven. I tillegg har Miljøverndepartementet laga rettleiaren «*Naturmangfoldloven kapittel 2. Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring*» (Miljøverndepartementet 2012). Denne rettleiaren gir ei praktisk innføring i korleis naturmangfoldet skal vektleggast og vurderast på tvers av ulike lovverk i ulike sektorar.

Fylkesmannen legg desse rettleiarane til grunn i forvaltninga av verneområdet.

Det er vidare viktig å sjå naturreservatet i ein større økologisk samanheng med anna våtmark på Jæren.

5.1 Truslar mot verneverdiane

Talet på låglandsmyrer minkar i Noreg, og Linemyra naturreservat er ei av dei få som er att på Jæren og i Rogaland. Difor er det viktig å ta vare på henne. Det er også viktig å sjå naturreservatet i ein større

økologisk sammenheng med anna våtmark på Jæren, då heile Jæren våtmarkssystem har ein viktig funksjon for fugl, spesielt på trekk og overvintring.

Den største trusselen mot verneverdiane, er gjengroing. Dette handlar om gammal drenering og torvtekt, auka avrenning av næringsstoff frå områda som drenerer til verneområdet, samt manglande beiting med husdyr. For å ta vare på verneverdiane vil det difor vera sentralt å finna den mest optimale beitebruken.

5.1.1 Akutte og langsiktige truslar heilt/delvis i verneområdet

Økologisk tilstand og gjengroing

Tabell 5.1: Identifisering av truslar i verneområdet.

Trussel	Faktor	Tiltak
Gjengroing	Opphøyr av beite kan vera medverkande årsak til auka gjengroing.	<ul style="list-style-type: none"> • Oppmoda til å fortsetja beitet i delar av reservatet • Utvida beite til andre delar av reservatet • Hogst og fjerning av tre og kratt
Lågt grunnvassnivå og denering	Eventuell drenering og lekkasje ut frå myra gjennom gammalt dreneringssystem kan føra til at grunnvatnet er lågare enn det skal vera.	<ul style="list-style-type: none"> • Få oversikt over eksisterande dreneringsregime

Framande artar

I verneområdet finn ein fleire framande plante- og dyreartar. Vedlegg 6 inneheld ei liste over framande artar som er registrerte i området.

Sitkaskog som leplanting i nordkanten av verneområdet vart planta på midten av 80-talet.

Framande artar bør overvakast for å halda kontroll med ei eventuell spreing og tidleg oppdaga nye artar. Dersom mogleg, bør dei også fjernast frå området. Difor er det viktig å prioritera dei etter kor stor trussel dei utgjør (Sjå vedlegg 6).

Framande artar er artar som ikkje har eit naturleg opphav i området og som gjerne har vorte innførte til området ved menneskeleg hjelp, aktivt eller passivt. Einskilde framande artar vil etablera seg og kan ofte konkurrera ut artar som førekjem naturleg. Særleg skadelege artar er ført opp på ei nasjonal svarteliste (Gederaas, Salvesen og Viken 2007) (Artsdatabanken 2007).

Figur 5.1: Den nordaustre delen av Linemyra. I venstre kant av biletet ser me litt av sitkagranskogen som ligg inne i reservatet. I bakkant av biletet ser me den store leplantinga av sitkagran som går langs kanten av reservatet på nordaustsida. Sitkagrana spreier frå sine inn i reservatet, og dette har ført til at det kjem opp småplantar av sitkagran inne i reservatet. Foto: © T. Berge

I tillegg til dei framande artane, er det også nokre planteartar som bør haldast under kontroll i verneområdet, slik at dei ikkje blir for dominerande. Dette gjeld til dømes myrtistel (*Cirsium palustre*).

5.1.2 Akutte og langsiktige truslar utanfor verneområdet

Tiltak og drift på utsida av naturreservatet påverkar verneverdiane i verneområdet. Verneforskrifta regulerer ikkje denne type påverknad, med mindre tiltaka fører til varige og vesentlege skadar på verneverdiane. For verksemder som treng løyve etter anna lovverk, krev naturmangfaldloven § 49 at omsynet til verneverdiane skal vektleggast ved avgjersla om det skal givast løyve, og når vilkår for eit slikt løyve skal setjast. For andre verksemder gjeld aktsemdsplikta etter naturmangfaldloven § 6. Reservatet er svært lite, og ytre påverknad kan få store følgjer. Dette gir store utfordringar i høve til korleis dei omliggjande areala og nedbørsfeltet som heilskap vert forvalta. Difor er det viktig at grunneigarar, kommunar og andre offentlege og private instansar forvaltar dei tilgrensande områda på ein måte som ikkje gjer at verneverdiane inne i eit verneområde vert forringa.

Utfordringane må i første rekke løysast gjennom frivillige tiltak i landbruket (SMIL - Spesielle Miljøtiltak i Landbruket og RMP - Regionalt miljøprogram), samt ved bruk av plan- og bygningsloven, vassforskrifta og naturmangfaldloven.

For oversikt over truslane utanfor verneområdet, sjå tabell 5.2.

Tabell 5.2: Identifisering av påverknad frå omliggjande areal.

Påverknad	Kva	Strategi
Menneskeleg forstyrning	Jærbanen går 250 m aust for reservatet, og Hauglandsvegen (fv 208) ligg berre 130 meter sørvest for reservatet. Berre om lag 200 m nordvest for vernegrensa ligg eit område som vert nytta til store arrangement med Tractor Pulling av Jæren Tractor Pulling. Det er vanleg å ha to arrangement i året – eit seint i mai, og eit i slutten av september. Både dette og transportårene gir ein del støy og forureining. Området på Breimyra, som går heilt ned til nordspissen av det arealet som ikkje er verna, men som skal driftast som verneområdet, er regulert til industriformål.	<ul style="list-style-type: none"> • Unngå forstyrrende aktivitet i grenseområda • Unngå tilrettelegging for friluftsliv og ferdsel inne i reservatet og/eller tett opptil vernegrensa.
Hydrologi og vasstand	Grunna mellom anna drenering og fulldyrking av tilgrensande område, har grunnvasstanden blitt endra.	<ul style="list-style-type: none"> • Unngå nye tiltak som reduserer vasstilstrøyminga, eller endrar hydrologien i nedslagsfeltet. • Unngå tiltak som aukar nærings-avrenning og gjengroing i randsona • Samarbeid med grunneigarar om evt. restaurering - auka vasspegl/vasstand, tetta grøfter.
Næringsavrenning frå landbruk	Avhengig av dreneringsretning, kan gjødsling inn til vernegrensa gi næringsavrenning til myra og endrar vegetasjon og flora i reservatet. Linemyra er in del av Salteåna, som er ein sterkt modifisert vassførekomst, kor økologisk potensial er sett til dårleg.	<ul style="list-style-type: none"> • Oppretta gjødslingsfrie soner mot vernegrensa gjennom frivillige tiltak i landbruket. • Informera om tilskotsordningar og aktivt komma med konkrete forslag om tiltak til bøndene. • Overvaka gjengroing av tre og kratt på myra.
Framande artar og ugras	Ei rekke med sitkagran står aust for reservatet og fører til at det vert spreidd frø inn i reservatet. Også andre framande artar og problemarter spreier seg inn i reservatet.	<ul style="list-style-type: none"> • Fylkesmannen kan gi støtte til å fjerna framande artar med potensiell spreing til reservatet
Søppel og fyllingar	Det er etter tilhøva lite skrot og søppel i reservatet. Unntaket er langs kanalen i søraust. Like utanfor reservatet – både i sørvest og i søraust er det fyllingar.	<ul style="list-style-type: none"> • Oppmoda til fjerning av eventuelt skrot ved bruk av SMIL-/forvaltnings-middel • Unngå nye massedeponi inn mot reservatet.

5.2 Bevaringsmål, planlagde tiltak og skjøtsel

Verneområda i Noreg skal overvakast på to ulike nivå. Ei nasjonal overvaking av utvalde verneområde skal representera ulike naturtypar og miljø og gje kunnskap om korleis dei ulike naturtypene utviklar seg over tid. Ho skal vera relativt detaljert. I tillegg skal det lagast enkle overvaksingsprogram som skal fokusera på konkrete bevaringsmål. Desse skal forvaltninga slå fast i samband med at ho utarbeider forvaltningsplanar. Dette gjeld også Linemyra naturreservat.

Forvaltninga av Linemyra naturreservat skal fremja verneformålet på kort og lang sikt (jf. kap. 3 i verneforskrifta, sjå vedlegg 2):

Formålet med fredinga er å ta vare på eit våtmarksområde med naturleg tilhøyrande vegetasjon og dyreliv.

Området er ei open låglandsmyr som er ein viktig hekkeplass for ulike vassfuglar.

Dette er dei overordna bevaringsmåla for Linemyra naturreservat. For detaljar knytt til bevaringsmål, planlagde tiltak og skjøtsel viser me til vedlegg 7 om bevaringsmål, tilstandsvariablar, tiltak og overvaking. Under følgjer eit uttrekk av dei viktigaste avgjerdene knytt til bevaringsmål, tiltak og skjøtsel.

Overvaking av vasskvalitet

For å oppretthalda Linemyra naturreservat som eit eigna leveområde for våtmarksfugl må vasskvaliteten vera på eit nivå som hindrar utstrekt gjengroing av viktige hekke- og beiteområde. Linemyra er ein del av Saltevassdraget, som per 2015 er klassifisert til dårleg økologisk tilstand etter vassforskrifta. Målepunktet er langt nede i vassdraget, og Linemyra er heilt øvst. Generelt er tilstanden øvst i eit vassdrag betre enn lenger nede, så det er all grunn til å tru at tilstanden er betre i Linemyra. Arbeidet med å betra vasskvaliteten, er ein del at eit stort arbeid knytt til vassforskrifta. Det er Rogaland fylkeskommune som leier dette arbeidet, og utarbeider plandokumenta. Dette arbeidet vil på lang sikt redusera avrenninga av næringsstoff til alt vatn. Det er viktig at alle interesserte og sektorar held oppe innsatsen i dette arbeidet, slik at Linemyra med tida kan oppnå god økologisk tilstand.

Gjengroing

Foto viser tydeleg at Linemyra gror igjen (sjå t.d. figur 4.1 og 5.1). Sjølv om det vart hogd ut mykje tre og buskar i 2010, er myra framleis temmeleg gjengrodd, og gjengroinga vil sannsynlegvis fortsetja i same omfanget framover. Difor er det viktig å prioritera tiltak som kan stoppa gjengroinga.

Å finna optimalt beitereregime, vil vera eit viktig tiltak for å bevare den tradisjonelt beita sumpvegetasjonen som igjen er viktig for våtmarksfuglane i reservatet. Det er viktig at ein tar omsyn til både vegetasjon, tråkkskadar og hekkande fugl i høve til når dyra skal sleppast på, og kor hardt beitetrykk det skal vera til ei kvar tid. Her må ein prøva seg fram for å finna den optimale strategien. Grunneigar har vist stor vilje til samarbeid, og me kan anta at beitereregimet med tida stadig vil bli betre tilpassa verneområdet. Sambeiting med ulike beitedyr, t.d. sau og storfe, vil betra kvaliteten på beita, og føra til ei meir effektiv utnytting av beitegrøda. I tillegg har ulike beitedyr ulike preferansar med tanke på kva vegetasjon dei likar best (Nedkvitne el. al. 1995). Dette må gjerast på ein måte som er praktisk gjennomførbar.

Sjølv om ein finn eit optimalt beitereregime, vil det nok framleis med ujamne mellomrom vera behov for å halda vegetasjonen mekanisk nede. Dette må vurderast fortløpande gjennom overvaking og grunneigarkontakt.

Framande artar

Det er store forekomstar av sitkagran, og andre framande artar i reservatet, og det er ikkje ønskeleg at desse får formeira seg opp og ta heilt over. For å følgja opp dette, har me sett opp eit bevaringsmål der området får god tilstand berre når det ikke er, eller berre er svak forekomst av framande artar i reservatet. Målet er at alle desse artane skal fjernast, og me vil gjennomføra skjøtselshogst for å ta dei ut.

Ettersom mink kan gjera store innhogg i bestanden av hekkande fuglar, er det viktig å følgja med på om det kjem mink i reservatet. Dersom det vert registrert mink, må denne arten haldast på eit minimum.

Dei framande artane skal overvakast kvart femte år. Dersom det vert registrert for store bestandar av framande planteslag og mink, må det setjast inn tiltak for å fjerna desse.

For meir informasjon og detaljar knytt til bevaringsmål, planlagde tiltak og skjøtsel, viser me til vedlegg 3 om bevaringsmål, tilstandsvariablar, tiltak og overvaking, samt vedlegg 4 om kostnadsvurderingar, finansiering og tidsplan for gjennomføring av tiltak.

5.3 Retningslinjer for brukarinteresser

Forvaltninga av Linemyra skal styrast av verneforskrifta og leggja verneformålet (verneforskrifta kap. III), til grunn i alle saker, på kort og lang sikt. Utarbeiding av forvaltningsplan er heimla i kap. VII i vernereglane (Sjå vedlegg 2).

Verneforskrifta er eit juridisk dokument som sett rammer for bruk av området. Forskrifta er bygd opp systematisk med forbod, unntak frå forbod og høve for dispensasjon etter søknad. Då den nye naturmangfaldloven kom i 2009, vart dispensasjonskapittelet (Kap. VIII) bytta ut med § 48 i den nye loven.

Kort fortalt er verneforskrifta bygd opp på følgjande vis (sjå vedlegg 2):

- Kap. I og II er innleiande reglar
- Kap III seier kva som er verneformålet
- Kap. IV seier kva som er ikkje er lov (forbod)
- Kap. V seier kva ein normalt kan gjera utan vidare (unntak frå forbodet)
- Kap.VI seier kva ein kan gjera etter løyve frå forvaltningsstyresmakta (dispensasjon)

Den generelle regelen for verneområdet er at all vegetasjon i vatn og på land er freda mot skade og øydelegging, sjå kap. IV, pkt. 1 i vedlagd verneforskrift (vedlegg 2). I teksten under går me gjennom reglane knytt til dei mest aktuelle brukarinteressene som landbruk, jakt, fiske og friluftsliv, samt undervisning, informasjon og formidling. Presentasjonen er utforma slik at først kjem *forbodsreglar*, deretter kva som likevel er *tillate*, og til slutt kva som kan *søkast om*. Det er difor viktig å lesa reglane i samanheng.

Den generelle dispensasjonsregelen i verneforskrifta (kap. VIII) vart 1. juli 2009 erstatta av naturmangfaldloven § 48 om dispensasjon frå vernevedtak. Sjå elles vedlegg 9.

5.3.1 Landbruk

Verneforskrifta har følgjande aktuelle reglar.

Forbodsreglar

Kap. IV For reservatet gjeld følgjande reglar:

pkt. 1: All vegetasjon i vatn og på land er freda mot skade og øydelegging...

pkt. 3: Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar og andre faste innretningar (...), bygging av vegar, vassdragsregulering, drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller anna konsentrert ureining, tømning av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske middel.

pkt. 4: Motorisert ferdsel på land vatn og flyging under 300 meter er forbode. Forbodet gjeld og bruk av modellbåtar og modellfly.

Kap. IV pkt. 2: Dyreliv, herunder hi, reir og egg, er freda mot skade, ødeleggelse og uroing

Hundar skal haldast i band med unntak av hund som vert nytta under jakt.

Reglar for kva som er lov

Kap. V Reglane i kap. IV er ikkje til hinder for:

pkt. 2: Fangst av villmink

pkt. 3: Vedlikehald av tidligare opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, i samråd med forvaltningsstyresmakta.

Reglar for søknad om dispensasjon

Kap. VI Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til:

pkt. 1: Felling av dyr som gjer skade på jordbruksareal

pkt. 2: Hogst av ved til eige bruk

pkt. 3: Motorisert ferdsle i samband med tiltak under kap. V punkt 3.

Kommentar:

Myr er i utgangspunktet sårbar for beiting, og ein bør difor vera forsiktig med beiting i slike område. For å unngå at myra gror til og blir fastmark, er det i dette tilfellet likevel formålsteneleg å halda fram med beiting. I samsvar med denne forvaltningsplanen og bevaringsmåla her, ønskjer difor forvaltningsstyresmakta at beitinga held fram, målretta på aktuelle areal. Beiting held areala opne og fremjar kulturmarksartar. Det er viktig at dyretal og perioden for beiting vert vurdert og overvaka nøye, slik at ein unngår overbeiting. Kunnskapsgrunnlaget (jf. § 8 i naturmangfaldloven) er etter måten svakt. Beitetrykk- og periode bør difor ta omsyn til moglege uheldige følgjer og justerast i tråd med erfaringar, jf. § 9 i naturmangfaldloven. Av omsyn til hekkande fugl bør det ikkje ha mange dyr på myrflata i tida 1. april til 15. juni. Eit høgt beitetrykk kan gi tråkkskadar på den slitasesvake myrbiotopen og reir som ligg på bakken.

Beitegjerde kan setjast opp, så langt som dette også tener verneverdiane gjennom godt regulert beite, eller for å halda beitedyr ute frå aktuelle areal.

Det er eit generelt forbod gjødsling og bruk av kjemiske sprøytemiddel i reservatet. Areal som skal beitast må difor ikkje tilførast tilleggsfôr eller gjødsel. Fylkesmannen kan, etter søknad, vurderer å gje dispensasjon etter naturmangfaldloven § 48 til bruk av sprøytemiddel mot ugras i særlege tilfelle, når dette ikkje er i strid med formålet for fredinga. Eventuell sprøyting må då gjennomførast som punktsprøyting med rygg- eller handsprøyte. Sprøyting i nærleiken til vatn vil verta vurdert spesielt strengt, jf. naturmangfaldslova §§ 9 og 12, og vil normalt vera forbode etter anna lovverk.

Fylkesmannen kan, etter søknad, gje dispensasjon etter verneforskrifta kap. VI (vedlegg 2) til hogst av ved. Fylkesmannen vil opna for fritt uttak av sitkagran, platanlønn, misplar og andre framande planteartar i vedlegg 6 som viktige skjøtselstiltak etter samråd med Fylkesmannen, jf. kap. VII i verneforskrifta og § 47 i naturmangfaldloven. Fylkesmannen kan også opna for annan skjøtselshogst i tråd med denne forvaltningsplanen og kap. VII i verneforskrifta. Bortsett frå areal som er avmerka som skog, vil dispensasjon til hogst kunna påreknast.

Ved dispensasjon eller skjøtselshogst vil Fylkesmannen som hovudregel setja vilkår om at all hogst må gjerast utanom hekketida og då helst vinterstid. I utgangspunktet bør alle tre, buskar, stammar, greiner, kvistar, etc. som vert felte, fraktast ut av reservatet.

All ny drenering og tørrlegging i verneområdet er forbode, og det er eit generelt forbod mot grøfting, etc i reservatet. Eksisterande grøfter og kanalar kan vedlikehaldast etter samråd med Fylkesmannen. Ved behov for motorisert ferdsel må det søkast om dispensasjon til dette. Alle slike tiltak må gjerast utanom hekketida og helst på frosen mark, jf. naturmangfaldslova § 12. Utgraven masse skal normalt fraktast ut av området.

Motorisert ferdsel kan også vera aktuelt i samband med til dømes skjøtsel og andre naudsynte forvaltningstiltak og skjøtselstiltak i tråd med godkjent forvaltningsplan, jf. kap 4.9. Utover dette vil forbodet mot motorisert ferdsel bli handsama strengt.

Alle typar inngrep, deponering og utfylling i reservatet er forbode, og forvaltningsstyresmakta vil ha ei streng handheving av dette.

Linemyra er i rask gjengroing, og tilføring av ekstra næring vil kunna framskunda denne prosessen. Difor vil alle søknadar om nye avløp bli vurdert strengt etter § 48 i naturmangfaldloven. Førre-var prinsippet og den samla belastninga økosystemet er, eller vil verta utsett for, vil vera viktige vurderingar her (jf. § 9 og § 10 i naturmangfaldloven). Ingen vil få dispensasjon til å føra ny kloakk eller anna forureining ut i reservatet.

5.3.2 Jakt, fiske og friluftsliv

I verneforskrifta heiter det:

Kap. IV

pkt. 1: All vegetasjon i vatn og på land er freda mot skade og øydelegging

pkt. 2: Dyreliv, herunder hi, reir og egg, er freda mot skade, ødeleggelse og uroing

Hundar skal haldast i band med unntak av hund som vert nytta under jakt.

pkt. 4: Motorisert ferdsel på land og vatn og flyging under 300 meter er forbode. Forbodet gjeld og bruk av modellbåtar og modellfly.

Pkt. 5: Camping, oppsetting av telt og oppsetting av kamouflasjeinnretningar for fotografering er forbode.

Kap. V Reglane i kap. IV er ikkje til hinder for:

pkt. 2: Fangst av villmink

Kap. VI Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til:

pkt. 1: Felling av dyr som gjer skade på jordbruksareal og jakt på einskilde artar.

Kommentar:

Jakt og fangst i tråd med viltloven er tillate i reservatet. Fylkesmannen kan i tillegg, utover viltloven, gje dispensasjon til felling av dyr som gjer skade på jordbruksareal. All jakt og fangst skal skje utanom hekketida. Forbodet mot motorisert ferdsel vil bli handsama strengt.

Verneforskrifta legg ikkje restriksjonar på vanleg ferdsel i reservatet, så lenge denne ikkje skadar eller uroar plantar, dyr og fugleliv. Det er difor fri ferdsel til fots etter friluftsløven. Ein har ikkje lov til å skada plantar eller dyr og fuglar, forstyrre husdyr eller fugle- og dyreliv. Vidare kan ein ikkje gå over dyrka mark eller gjødsle beite, unntatt når bakken er frosen eller snødekt (jf. friluftsløven § 3), så det vil verta vanskeleg å komma seg til å frå reservatet.

Reglar om bandtvang vil handhevast strengt heile året.

All bruk av modellfly er forbode i reservatet. Dronar vert i denne samanheng rekna som modellfly.

5.3.3 Plan for undervisning og formidling

Verneområdet er lite og svært sårbart for unødig ferdsel og forstyrning, og omsynet til førre-var-prinsippet i naturmangfaldloven § 9 tilseier difor at ein ikkje gjennomfører tiltak som kan auka ferdselen jf. § 9 i naturmangfaldloven. Det er heller ikkje greitt at beitedyr som skjøttar området kan verta uroa. Fylkesmannen ønskjer difor ikkje å kanalisera ferdsel til reservatet. Det kan likevel vera aktuelt å setja opp ei informasjonstavle i nærleiken, jamfør omfattande busetnad i nærområdet. Fylkesmannen vil også vera open for samarbeid med nærliggande skular. All eventuell tilrettelegging og organisert bruk av reservatet må avklarast nøye med grunneigarane og Fylkesmannen på førehand.

Elles inngår reservatet i oppbygginga av ein eigen databaseportal, nettsider og utstillingar gjennom autorisert Jæren Våtmarkssenter (førebels nettsider: <http://www.friluftsfyret-kvassheim.no/> og <http://mostun.no/>).

Fylkesmannen i Rogaland har også produsert ei informasjonsbrosjyre om Jæren våtmarkssystem.

5.4 Oppsyn og administrasjon

Statens naturoppsyn (SNO) vart oppretta med heimel i Lov om naturoppsyn av 21.06.96 og skal ta seg av nasjonale miljøvernoppgåver og førebygga miljøkriminalitet. *Lov om statlig naturoppsyn* heimlar naturoppsyn innanfor følgjande særlover; naturmangfaldloven, friluftsløven, motorferdselloven, kulturminneløven, viltloven, lakse- og innlandsfiskloven og delar av forureiningsloven. Dette inneber mellom anna at SNO har ansvaret for oppsyn i verneområda i Noreg, også i Linemyra naturreservat.

Oppsyn med vernereglar er særleg prioritert. Elles er det jamleg kontroll av grensemerke og skilting. SNO utfører naturregistreringar og overvaker endringar i området, og kan bidra med informasjons- og skjøtselstiltak. Dersom dei oppdagar lovbrøt, vil dei reagere med å informera, eller ved å melda det til politiet. Oppsynet rapporterer til forvaltningsstyresmakta, men forvaltningsstyresmakta har også eit sjølvstendig ansvar for å reagere på lovbrøt som vert kjent.

Dispensasjonar frå regelverket må stilast til Fylkesmannen i Rogaland, miljøvernavdelinga, som er forvaltningsstyresmakt for Linemyra naturreservat. Fylkesmannen vil handsama slike saker så raskt som råd. Dersom Fylkesmannen ikkje kan gje endeleg svar innan ein månad etter at søknaden er mottatt, skal søkar ha eit førebels svar. For at søknaden skal kunna handsamast raskt, er det viktig at søknaden inneheld alle viktige opplysningar, som til dømes kva ein søker om og kvifor, korleis tiltaket skal gjennomførast, ønska tidspunkt, samt kartfesting. Sjå elles vedlegg 5 om dispensasjonssøknader. Søkar må også halda seg til anna regelverk som måtte gjelda i området.

Klage på vedtak skal gå via Fylkesmannen og slutthandsamast av Miljødirektoratet. Time kommune er styresmakt på fleire av de øvrige lovverka som kan vera viktige for Linemyra naturreservatet, til dømes plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

Klima- og miljøverndepartementet (KLD) er den øvste styresmakta for miljøforvaltninga i Noreg. Departementet har ansvaret for at miljøpolitikken som Stortinget har vedtatt blir gjennomført, og er overordna styresmakt for forvaltninga av område som er verna etter naturvernloven, naturmangfaldloven og viltloven. Miljødirektoratet er øvste fagstyresmakt for naturvernområde i Noreg og har hovudansvar for forvaltninga av område som er verna etter naturmangfoldloven. Miljødirektoratet avgjer kven som skal vera forvaltningsstyresmakt for det einskilde verneområdet og er klageinstans for vedtak som denne har gjort. Miljødirektoratet skal også rettleia forvaltningsstyresmakta i praktiseringa av verneforskriftene.

5.5 Informasjon, tilrettelegging og formidling

Naturreservatet er stort sett fuktig og myr, eller beiteareal, og dette talar mot mykje tilrettelegging for allmenta. I tillegg kjem reglar knytt til ferdsel i innmark i friluftsløven.. Samstundes er Fylkesmannen opptatt av å synleggjera verneverdiane for lokalsamfunnet, og spesielt skuleelevar. Me ser gjerne for oss eit samarbeid med skular i nærområdet, slik at reservatet kan brukast i undervisninga. Det kan også vera aktuelt å setja opp eit informasjonsskilt om verneområdet. Skal det bli auka grad av tilrettelegging, må dette skje etter nøye avklaring med grunneigarane.

Linemyra naturreservat er med i ein ny brosjyre om verna våtmark i Rogaland; denne kan formidlast ved kontakt til Fylkesmannen eller på nett: <http://www.friluftsfyretkvassheim.no/nyheter2015.html#brosjyrene>.

Naturreservatet er ein del av Jæren våtmarkssystem (RAMSAR-område), som det er utvikla ein eigen kunnskapsbase for: <http://ramsar.kvassheim-friluftsfyr.no/>.

6 KJELDER

Berge, T. & Johnsen, J.I. 2013. Planteliste Linemyr.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Fylkesmannen i Rogaland 1989. Utkast til verneplan for våtmark i Rogaland fylke.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S., og Larsen, L.-K. (red) 2012. Fremmede arter i Norge – Med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljøverndepartementet 2012. Naturmangfoldloven kapittel 2. Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring. Veileder.

Miljødirektoratet 2014. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Veileder M106-2014.

Nedkvitne, J., T.H. Garmo & H. Staaland. 1995. Beitedyr i kulturlandskap. Landbruksforlaget.

Storhaug, R. 2011. Handlingsplan mot framande skadelege artar i Rogaland. Fylkesmannen i Rogaland Miljøvernavinga. Miljørapport nr. 3-2011.

Nettreferansar:

Artsdatabanken (Artsportalen - med Raudlister, FremmedArtsBasen, Artskart): <http://www.artsdatabanken.no>

Riksantikvaren (Kulturminnesøk):

<http://www.kulturminnesok.no>

Miljødirektoratet (Naturbase):

<http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>

Lovdata (Forskrift om fredning for Linemyra):

<http://www.lovdata.no/for/lf/mv/xv-19961220-1295.html>

Lovdata (Naturmangfoldloven)

<http://www.lovdata.no/all/hl-20090619-100.html>

Meteorologisk institutt:

<http://www.met.no>

NGU bergrunnskart:

<http://www.ngu.no/kart/>

Ramsar nettsider:

<http://www.ramsar.org>

Time kommune:

<http://www.time.kommune.no/>

Temakart Rogaland:

<http://www.temakart-rogaland.no>

Vannportalen, region Rogaland. Jæren vannområde:

<http://www.vannportalen.no>

Personar som har vorte kontakta:

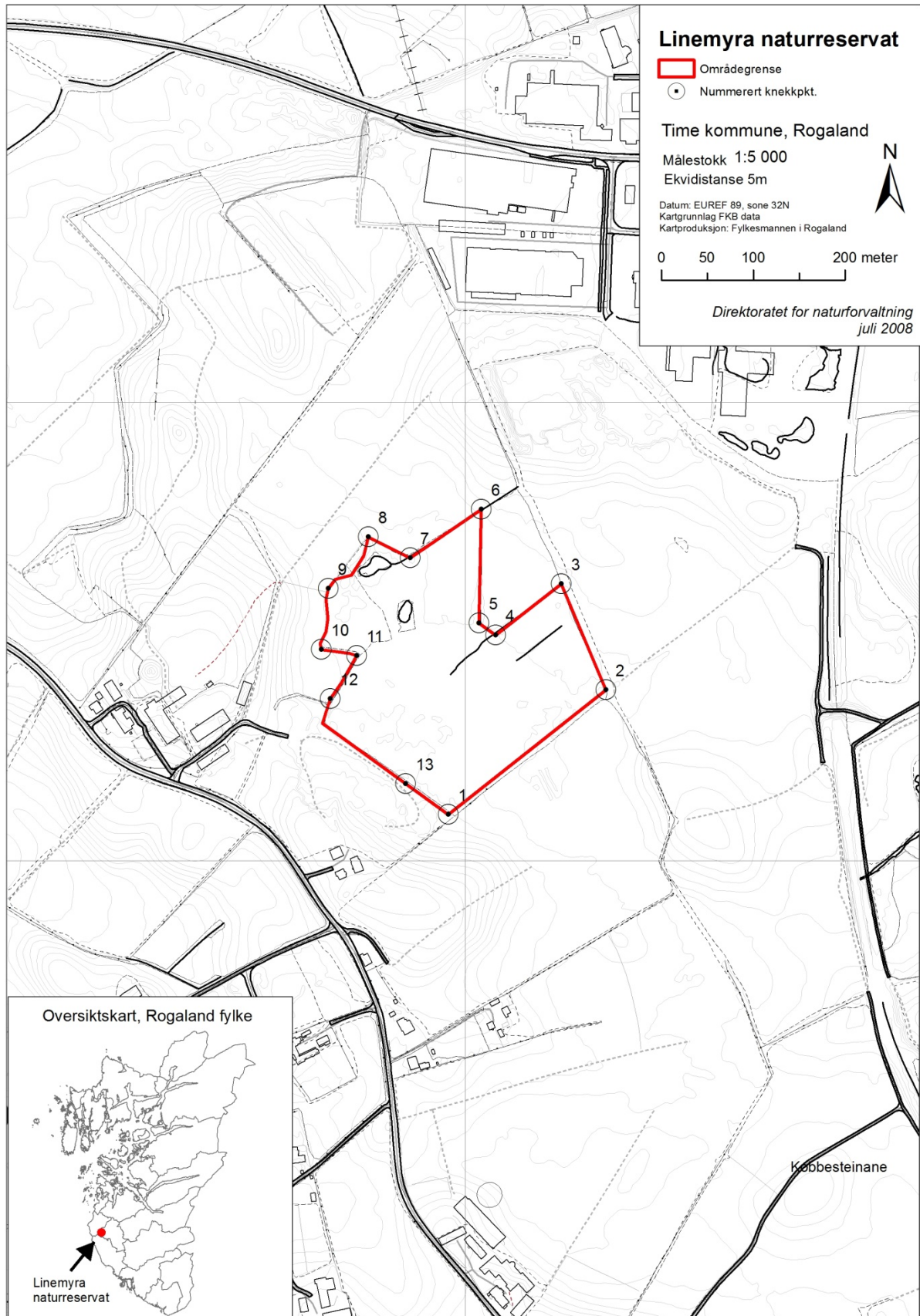
Paula Utigard Sandvik, førsteamanuensis, Stavanger arkeologiske museum

John Inge Johnsen, rådgjevar, Fylkesmannen i Rogaland

Jon Line, bonde og grunneigar

Oddmund Hognestad, tidlegare grunneigar Linemyra

Vedlegg 1 – Vernekart

Vedlegg 2 – Verneforskrift

Forskrift nr 1295 av 20. desember 1996 om freding av Linemyra som naturreservat, Time kommune, Rogaland.

Fastsett ved kgl.res. 20. desember 1996 med heimel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremja av Miljøverndepartementet. Endra med forskrift 18 juli 2008 nr. 912.

I

I medhald av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jfr. § 10 og §§ 21, 22 og 23, er eit våtmarksområde i Time kommune i Rogaland fylke freda som naturreservat ved kgl.res. av 20. desember 1996 med namnet « Linemyra naturreservat ».

II

Det freda området femner om følgjande gnr./bnr.: 5/7 og 5/1,9 i Time kommune.

Reservatet dekker et areal på ca. 72,5 daa, der omlag 71 daa er landareal.

Grensene for naturreservatet er vist på kart i målestokk 1:5000, datert Direktoratet for naturforvaltning juli 2008. Kartet og verneføresegnene vert lagra i Time kommune, hos Fylkesmannen i Rogaland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

Dei nøyaktige grensene for reservatet skal merkast av i marka der dei går over land, og knekkpunkta bør koordinatfestast.

III

Føremålet med fredinga er å ta vare på eit våtmarksområde med naturleg tilhøyrande vegetasjon og dyreliv. Området er ei open låglandsmyr som er ein viktig hekkeplass for ulike vassfuglar.

IV

For reservatet gjeld følgjande reglar:

1. All vegetasjon i vatn og på land er freda mot skade og øydelegging.
Nye planteartar må ikkje innførast.
2. Dyrelivet, herunder hi, reir og egg, er freda mot skade, øydelegging og uroing.
Hundar skal haldast i band med unntak av hund som vert nytta under jakt.
Nye dyreartar må ikkje innførast.
3. Det må ikkje setjast iverk tiltak som kan endre naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar og andre faste innretningar, opplag av båtar, parkering av campingvogner, framføring av nye luftleidningar, jordkablar og kloakkleidningar, bygging av vegar, vassdragsregulering, drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller anna konsentrert ureining, tømning av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske middel.
Opplistinga er ikkje fullstendig.
4. Motorisert ferdsel på land og vatn og flyging under 300 meter er forbode. Forbodet gjeld og bruk av modellbåtar og modellfly.
5. Camping, oppsetting av telt og oppsetting av kamuflasjeinnretningar for fotografering er forbode.

V

Reglane i kap. IV er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsverksemd, medrekna naudsynt motorferdsle.

2. Fangst av villmink.
3. Vedlikehold av tidlegare opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, i samråd med forvaltningsstyresmakta.

VI

Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til:

1. Felling av dyr som gjer skade på jordbruksareal og jakt på einskilde arter.
2. Hogst av ved til eige bruk.
3. Motorisert ferdsle i samband med tiltak under kap. V punkt 3.

VII

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta bestemmer, kan utføre skjøtselstiltak for å fremje føremålet med fredinga. Det kan utarbeidast forvaltningsplan som skal innehalde nærare retningslinjer for utføring av skjøtselstiltaka.

VIII

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå vernereglane når føremålet med fredinga tilseier dette, samt for vitskaplege granskingar, arbeid som er av særleg verdi for samfunnet og i særskilde høve, når dette ikkje strir imot føremålet for fredinga.

IX

Forvaltninga av forskrifta vert lagt til fylkesmannen i Rogaland.

X

Denne forskrifta tek til å gjelde straks.

Vedlegg 3 – Faktaark om Ramsarområdet

Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS)

Categories approved by Recommendation 4.7 of the Conference of the Contracting Parties

Note: It is important that you read the accompanying Explanatory Note and Guidelines document before completing this form.

1. **Date this sheet was completed/updated:**
July 18th, 2002

2. **Country:**
NORWAY

2. **Name of wetland:**
JÆREN WETLAND SYSTEM

o **18 new separate areas (units) in addition to 4 existing areas (units) (established as part of the Ramsar site in 1985)**

o **Extention of unit - Grudavatn**

4. **Geographical coordinates:**

1. Alvevatn: 58o 33'N - 5o 40'E
2. Bjårvatn: 58o 33'N - 5o 46'E
3. Harvalandsvatn: 58o 50'N - 5o 4'E
4. Lonavatn: 58o 47'N - 5o 42'E
5. Orrevatn: 58o 45'N - 5o 32'E (central and most important site)
6. Smokkevatn: 58o 43'N - 5o 39'E
7. Søylandsvatn: 58o 42'N - 5o 36'E
8. Øksnevadtjønn: 58o 47'N - 5o 41'E
9. Oгна - Brusand: 58o 42'N - 5o 32'E
10. Børaunen: 59o 01'N - 5o 40'E
11. Grannesbukta: 58o 56'N - 5o 42'E
12. Hagavågen: 58o 56'N - 5o 37'E
13. Kvasshheim: 58o 33'N - 5o 41'E
14. Nærlandstangen-Obrestad: 58o 40'N - 5o 35'E
15. Strandnesvågen: 58o 54'N - 5o 37'E
16. Linemyr: 58o 43'N - 5o 38'E
17. Linemyra: 58o 57'N - 5o 36'E
18. Vigremyr: 58o 39'N - 5o 37'E

Extension of Grudavatn unit:

1. Grudavatn: 58o 47'N - 5o 37'E

Other existing areas (units):

2. Kolnes: 58o 49'N – 5o 33'E
3. Orre-Reve: 58o 45'N – 5o 30'E
4. Skeie: 58o 43'N – 5o 32'E

5. **Elevation:** (average and/or maximum and minimum)

0-5 m.a.s.l. sea side localities
20 m.a.s.l. inland localities

6. Area: (in hectares)

18 new units: 3048,8 (ca. 305 km²)
4 existing units: 206,9
Total: **3255,7 ha**

7. Overview: (general summary, in two or three sentences, of the wetland's principal characteristics)

The region of Jæren and the Wetlands system lies on the SW-part of Norway in a agricultural dominated area with former extensive wetlands. Coastal sites are for a large part intact, while freshwater sites have been drained on a large scale. Marine areas are dominated by sand, mud, pebble or stone shores, with large areas of dune-systems. Freshwater sites are characterised by shallow water and extensive stands of *Phragmites communis*. Three smaller mire-systems have also been included.

8. Wetland Type: (please circle the applicable codes for wetland types as listed in Annex I of the Explanatory Note and Guidelines document)

marine-coastal: A B C D E F G H I J K Zk(a)
inland: L M N O P Q R Sp Ss Tp Ts
U Va Vt W Xf Xp Y Zg Zk(b)
human-made: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Zk(c)

Please now rank these wetland types by listing them from the most to the least dominant:

Marine: E, G, B, A
Freshwater: O, U

9. Ramsar Criteria: (please circle the applicable criteria; see point 12 below)

1 2 3 4 5 6 7 8

Please specify the most significant criterion applicable to this site: 5

10. Map of site included? YES

(Please refer to the *Explanatory Note and Guidelines* document for information regarding desirable map traits.)

11. Name and address of the compiler of this form:

Senior Adviser Øystein Størkersen, Directorate for Nature Management, N-7485 Trondheim, Norway.
Tel. 47-7358 0737, fax 47-7358 0500, e-mail: oystein.storkersen@dirnat.no

Please provide additional information on each of the following categories by attaching extra pages (please limit extra pages to no more than 10):

12. Justification of the criteria selected under point 9, on previous page. (Please refer to Annex II in the *Explanatory Note and Guidelines* document).

1. The Jæren Wetlands System is beyond comparison the single most important area for wetland related birds in Norway. This applies especially as a staging and wintering area. Large areas of kelp beds are important for seabirds, and kelp washed ashore supports huge numbers of

migrating waders etc. along the coastline (the entire coastline have been protected - ca. 70 km). The freshwater areas are important in Norway for breeding birds.

2. For some species the site are especially important, eg. *Mergus albellus* (staging and wintering) and *Crex crex* (breeding). Nationally endangered birdspecies like Southern Dunlin *Calidris alpina ssp. schinzii*, Yellow Wagtail *Motacilla flava ssp. flavissima* and *Motacilla flava ssp. flava* have important breeding sites in the area. The areas are nationally the most important for Corncrake *Crex crex*.
3. The wetlands at the southwestern corner of Norway is without comparison the single most important site for wetland birds in Norway. This particularly applies for staging and wintering species, but also as a breeding area of endangered species.
4. Both freshwater sites and marine shallow bays are internationally important in relation to staging and wintering birds, since large numbers of particularly swans, geese and ducks use the area.
5. Highest counts of waders and waterfowl regularly exceed by good margins 20.000.

13. General location: (include the nearest large town and its administrative region)

Rogaland county, sites in 7 different municipalities, nearest town being Stavanger (ca. 200.000 inhab.) to the north (1-20km).

14. Physical features: (e.g. geology, geomorphology; origins - natural or artificial; hydrology; soil type; water quality; water depth water permanence; fluctuations in water level; tidal variations; catchment area; downstream area; climate)

Especially glacial deposits have formed the flat landscape and the shores in the region. A number of moraine deposits are both nationally and internationally interesting. The extensive dune-systems are the largest in Norway. All The freshwater lakes are mostly shallow (0-10m), often with lush aquatic vegetation. The climate is typically Atlantic, with typically West-European mild winters and relatively warm summers with much annual precipitation (>1500mm).

15. Hydrological values: (groundwater recharge, flood control, sediment trapping, shoreline stabilization, etc.)

Since the area of Jæren is heavily influenced by agriculture, a drainage system controls the freshwater flow in the area. The importance of the remaining wetlands in the lowland is high in relation to their function as sediment traps, in water purification (high level of eg nitrogen pollution in the area). Flooding is not regarded as a significant problem in this area. The importance of the sites as shoreline stabilizers have become more accepted in the recent years and restrictions have been put on activities in the adjacent areas, and the entire coast line have been put under nature protection.

16. Ecological features: (main habitats and vegetation types)

Situated in the boreonemoral zone, and characterized by:

- Mud, silt or gravel shores with tidal zones, partly covered with kelp beds.
- Extensive moraine deposited shores consisting of shingle and larger stones.
- Large intact dune-systems, with front dunes and dune slacks and wet meadows.

Characteristic dune species is i.a. *Ammophila arenaria*.

- Freshwater lakes in varying degree covered with lush vegetation, in particular *Phragmites communis*.
- Both nutrient poor precipitation mires and minerogenic mires.

17. **Noteworthy flora:** (indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc.)

Especially the dune-systems with dune slacks and wet meadows are important for the flora, with nationally rare species like *Dactylorhiza purpurella*, *Epipactis palustris*, *Eryngium maritimum*, *Equisetum rothmaleri*, *Elatine hexandra*, *Gentiana pneumonanthe*, *Gentiana amarella* ssp. *septentrionalis*, *Chara vulgaris*, *Haplomitrium hookeri* and *Cladonia glauca*.

18. **Noteworthy fauna:** (indicating, e.g., which species are unique, rare, endangered, abundant or biogeographically important; include count data, etc.)

Birds: Studies have been initiated to make an overview of the birdlife in the wetlands system, at the moment only a number of different reports and studies exist for the individual localities. E.g staging, wintering or moulting waterfowl at Orrevatn in 1997 or 1998 (max counts): *Cygnus cygnus* (176), *Cygnus olor* (284), *Anser albifrons* (992), *Anas penelope* (9684), *Aythya fuligula* (3622), *Aythya marila* (718), *Bucephala clangula* (1016) and *Mergus albellus* (29). On the shores in the entire area huge numbers of waders occur in the migratory periods, and can at times count tens of thousands. In particular involving species like *Calidris alpina*, *Calidris minuta*, *Calidris canutus*, *Pluvialis apricaria*, *Pluvialis squatarola* and *Vanellus vanellus* as the most common species. Also huge numbers of passerines occur in the area during migration. Birds of prey can be a notable feature during migratory periods or during winter, in particular involving species like *Falco rusticolus*, *Falco peregrinus*, *Circus cyaneus* and *Circus aeruginosus*.

The total area is famed for its occurrence of national rarities, involving breeding of *Larus minutus*, *Crex crex* (densest population in Norway with 10-30 singing males), *Motacilla flava* ssp. *flava*, *Motacilla flava* ssp. *flavissima* and *Calidris alpina* ssp. *schinzii*.

Some freshwater bodies holds populations of the nationally red listed *Triturus vulgaris*.

19. **Social and cultural values:** (e.g., fisheries production, forestry, religious importance, archaeological site, etc.)

The shallow bays and kelp beds are recognized as important for fish production. Along the shorelines one can find the densest collection of archeological sites in Norway, such as grave-mounds etc. dating 1000 AC or older.

20. **Land tenure/ownership of:** (a) site Private (b) surrounding area Private

21. **Current land use:** (a) site The beaches in the area are most popular with local residents for sunbathing etc. and leisure activities, the freshwater lakes are good fishing grounds

(b) surroundings/catchment High degree of agriculture activity, and some industry including an airport, several adjacent villages.

22. Factors (past, present or potential) adversely affecting the site's ecological character, including changes in land use and development projects: (a) at the site: Today runoff from agricultural areas may locally be a problem, but has been subject to action plans to eliminate or reduce the problem and today this poses a lesser threat. Intensive agricultural activities close to the sites have raised the issue of establishing buffer-zones, also to prevent hunting taking place close to the sites. Heavy traffic from tourists etc. have at places caused erosion of the dune-systems. Lowering of ground water have caused problems for mire sites, since drier conditions means a possibility for bushes and trees to grow. Kelp harvesting have been much debated as a possible threat concerning shore erosion and reduction of dead kelp on the shores.

(b) around the site: Intensively used for agriculture, at some places roads skirts the periphery of the protected sites and generally dumping of stones etc. from the agriculture may pose a problem inside or outside of the sites.

23. Conservation measures taken: (national category and legal status of protected areas - including any boundary changes which have been made: management practices; whether an officially approved management plan exists and whether it has been implemented): All units protected according to the Nature Conservation Act, but with different categories:

1. Alvevatn: Nature reserve with 12,8 ha (ca 0,3 km²) established December 20th 1996.
2. Bjårvatn: Nature reserve with 107,7 ha (ca 1 km²) established December 20th 1996.
3. Harvalandsvatn: Nature reserve with 33 ha (ca. 0,3 km²) established December 20th 1996.
4. Lonavatn: Nature reserve with 32 ha (ca 0,3 km²) established December 20th 1996.
5. Orrevatn: Nature reserve with 958 ha (9,58 km²) established December 20th 1996.
6. Smokkevatn: Nature reserve with 24 ha (ca 0,25 km²) established December 20th 1996.
7. Søylandsvatn: Nature reserve with 70 ha (ca 0,7 km²) established December 20th 1996.
8. Øksnevadtjønn: Nature reserve with 12 ha (ca 0,12 km²) established December 20th 1996.
9. Brusand: Plant protection area with 1610 ha (ca 16 km²) established September 2nd 1977.
10. Børaunen: Bird protection area (ha: see no. 9) established September 2nd 1977.
11. Grannesbukta: Nature reserve with 6 ha (ca 0,06 km²) established December 20th 1996.
12. Hagavågen: Nature reserve with 36 ha (ca 0,36 km²) established December 20th 1996.
13. Kvassheim: Bird protection area (ha: see no 9) established September 2nd 1977.
14. Nærlandstangen-Obrestad: Bird protection area (ha: see no 9) established September 2nd 1977.
15. Strandnesvågen: Nature reserve with 13 ha (ca. 0,13 km²) established December 20th 1996.
16. Linemyr: Nature reserve with 6,7 ha (ca 0,06 km²) established December 20th 1996.
17. Linemyra: Nature reserve with 14,5 ha (0,14 km²), established December 12th 1986.

18. Vigremyr: Nature reserve with 2,2 ha (ca 0,02 km²), established December 12th 1986.

Existing units:

1. Grudavatn: Bird protection area with 110 ha (1,1 km²), established July 27th 1974
2. Kolnes: Landscape protection area with 17,5 ha (0,17 km²), established September 2nd 1977
3. Orre-Reve: Landscape protection area with 108,9 ha (ca. 1,09 km²), established September 2nd 1977
4. Skeie landscape protection area with 6,5 ha (ca. 0,065 km²), established September 2nd 1977

24. Conservation measures proposed but not yet implemented: (e.g, management plan in preparation; officially proposed as a protected area, etc.)

- Draft management plans exist for some sites, but are still under process for most of the sites.
- Most of the shoreline outside the existing nature protection sites will be included in a proposed landscape protection area (expected 2002) – called Jæren landscape protection area. The new protection area will extend into the sea down to 5m depth and will include all islets along the coast.

25. Current scientific research and facilities: (e.g., details of current projects; existence of field station, etc.)

- Most sites are part of the national seabird monitoring programme (winter counts).
- Different research initiatives have been conducted and reports have been finalised, ia on kelp harvesting and consequences for marine life and shore erosion protection, and study on erosion problems on dunes caused by tourist traffic.
- The sites are continuously monitored by local bird watchers and annual bird report published. A ringing station have existed from the 1950ies and is today run by the Stavanger Museum and is situated on Reve close to Orrevatn and Orre-Reve.

26. Current conservation education: (e.g., visitors centre, hides, information booklet, facilities for school visits, etc.)

A number of different leaflets exists, as does posters on the sites. Two birdwatching towers have been erected at Øksnevadstjønn and Grudavatn, while one is planned at Søylandsvatn. A nature-information centre have been erected near Orrevatn.

27. Current recreation and tourism: (state if wetland is used for recreation/tourism; indicate type and frequency/intensity)

The area is heavily used by tourists (walking, sunbathing etc) and for birdwatching, numbering tens of thousands peoples in a year.

28. Jurisdiction: (territorial, e.g., state/region and functional, e.g., Dept. of Agriculture/Dept. of Environment etc.)

The Ministry of the Environment.

29. Management authority: (name and address of local body directly responsible for managing the wetland)

The site is managed by the County Governor of Rogaland, which are subsidiary bodies of the Ministry of the Environment. Addresses: County Governor of Rogaland, P.O. Box 59, N-4001 Stavanger.

30. Bibliographical references: (scientific/technical only)

General natural history:

Berg, B.S. 1995. Revidert verneplan for Jærstrendene landskapsvernområde. Miljø-rapport nr. 4:1-173 + app./map. Fylkesmannen i Rogaland. (in Norwegian - review of natural history of the proposed Jæren landscape protection area, incl. literature list).

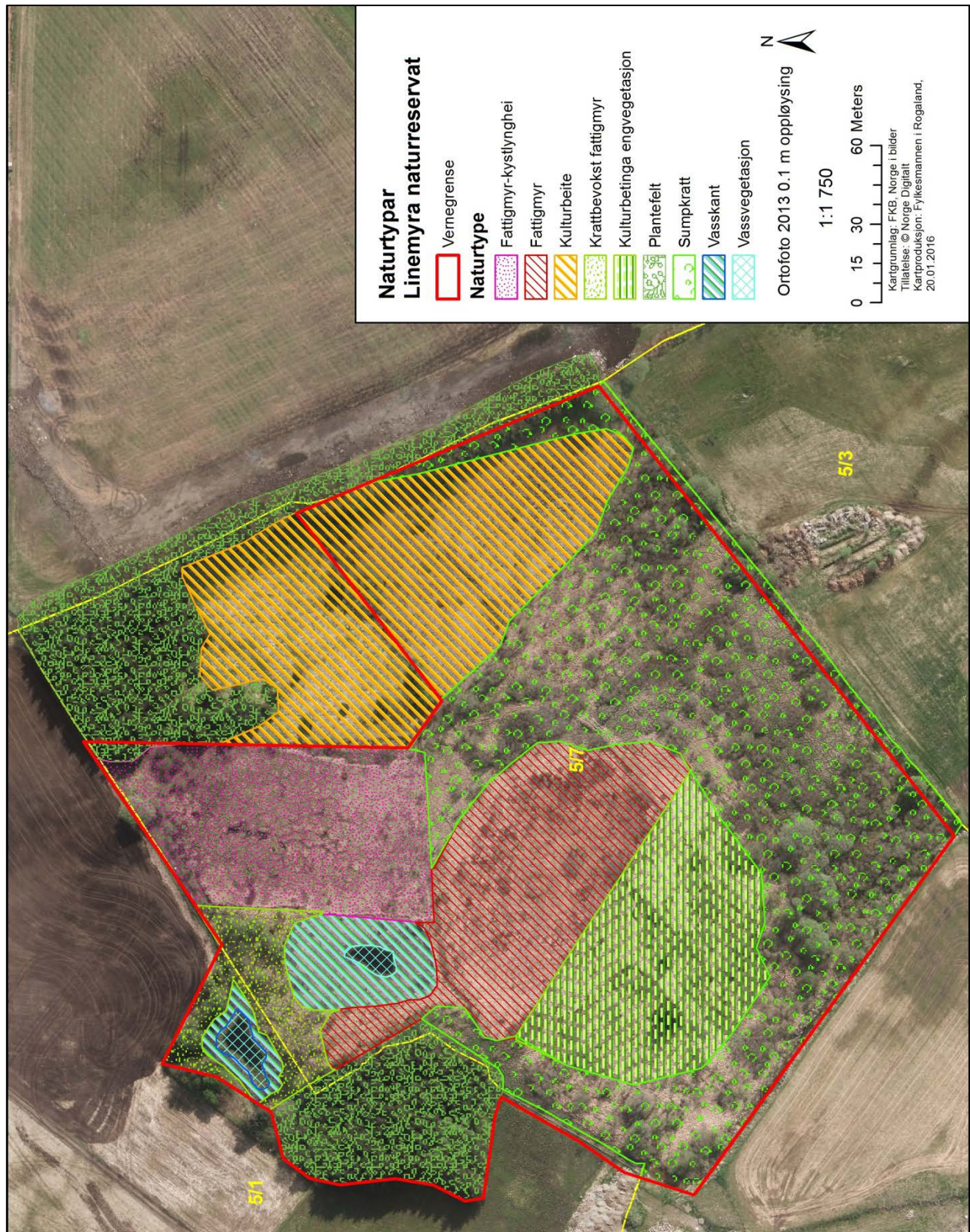
Geology: Anundsen, K. & Sollie, I.H. 1987. Forslag til vern av kvartærgeologiske områder og forekomster i Rogaland. Rapport T-678:1-129. Miljøverndepartementet. (in Norwegian - proposal for protection scheme for quaternary deposits in Rogaland).

Flora: Steinnes, A. 1986. Myrvern i Rogaland. Stavanger Museums årbok 1986:37-59. (in Norwegian, with English summary on protection of mires in Rogaland).

Birds: Many local reports exists from the area, cf. annual bird report by the local bird club and national annual bird reports published in Vår Fuglefauna. The Directorate for Nature Management have commissioned a report on the birds in the established Ramsar sites (23), which will include some of the sites at Jæren (to be published 2001/2002).

Vedlegg 4 – Naturtype, vegetasjon og flora

Figur 1: Kart over registrerte naturtyper i Linemyra naturreservat. Området i nordvest, som er utanfor vernegrensene har også blitt tatt med, då det har ein servitutt som seier at det skal forvaltast som om det er verneområde. Sitkarekka i aust er også med, ettersom ho spreier seg inn i reservatet.

Tabell 1: Raudlista naturtypar og arealet deira i Linemyra naturreservat (Id VV00000461 i Naturbase) jf. Norsk rødlister for arter 2010.

Naturtype	Status	Areal	Stadfesting	Kommentar
Fattigmyr (Fattigmyr, fattigmyr/kystlynghei (6,9 daa) og krattbevakst fattigmyr (2,3 daa) (Fig. 1))	NT	16,4 daa	VV00001111	
Kulturmarkseng (Kulturbetinga engvegetasjon (Fig. 1))	VU	6,5 daa	VV00001111	

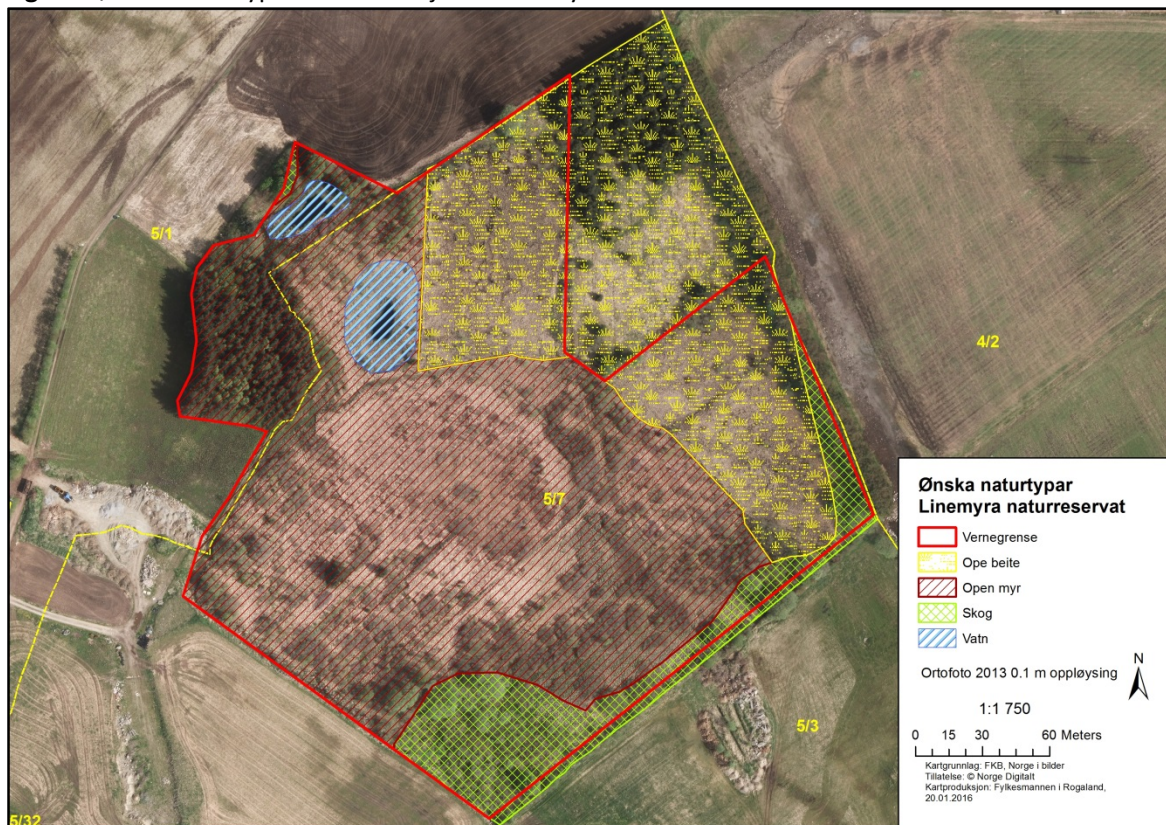
Figur 2:

NiN-typar:

- Landskapsdel
- Fastmarkssystemer
- Fastmarkssystemer, mosaikk
- Ferskvannssystemer
- Våtmarkssystemer
- Våtmarkssystemer, mosaikk

Figur 3: Ønska naturtypar i høve til skjøtsel Linemyra naturreservat

Vedlegg 5 – Fauna

Raudlista artar i Linemyra naturreservat (Id VV00001111 i Naturbase).

Tabell 6.2. Raudlista artar som er registrerte i Linemyra naturreservat. Status viser arten sin status i den norske raudlista over trua artar (2015). CR = kritisk trua, EN = sterkt trua, VU = sårbar, NT = nær trua

* = status på gammal raudliste (Artsdatabanken 2010).

Tabellen er basert på diverse eldre fuglerapportar, nyare besøk i området, samt utdrag frå www.artsobservasjoner.no.

Art	Raudlistestatus per 2015	Kommentar	
Åkerrikse <i>Crex crex</i>	CR – kritisk trua	Ikkje observert i 2013	
Vipe <i>Vanellus vanellus</i>	EN - sterkt trua		
Songlerke <i>Alauda arvensis</i>	VU - sårbar		
Storspove <i>Numenius arquata</i>	VU - sårbar		
Hettemåke <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU - sårbar	Ikkje observert 2013	
Grashoppesongar <i>Locustella naevia</i>	NT – nær trua		
Gulsporv <i>Emberiza citrinella</i>	NT - nær trua	Ikkje observert 2013	
Fiskemåke <i>Larus canus</i>	NT - nær trua		
Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	NT - nær trua		
Sivsporv <i>Emberiza schoeniclus</i>	NT - nær trua		
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	NT - nær trua	Ikkje observert 2013	
Tyrkardue <i>Streptopelia decaocto</i>	NT – nær trua		
Vaktel <i>Coturnix coturnix</i>	NT - nær trua		
Tornirisk <i>Carduelis cannabina</i>	NT - nær trua*	Ikkje observert 2013	
Tårnsegjar <i>Apus apus</i>	NT - nær trua*	Ikkje observert 2013	

Vedlegg 6 – Liste over framande artar som er funne i Linemyra naturreservat og trusselen dei utgjør for verneområdet

Artsgruppe	Art	Nasjonal svartelistekategori	Førekomst	Trussel
Sniglar	Brunskogsnigel	Svartelista, høg risiko	Spreidde førekomstar	Usikker
Plantar	Sitkagran	Svartelista, svært høg risiko	Spreidde større tre og mange småtre på den tørre delen av myra. Har kome inn frå trerekka som står rett utanfor reservatet i nordaust, samt frå den vesle skogen i vest.	Stor. Frøsetjande tre, både utanfor og inne i reservatet spreier seg.
	Platanlønn	Svartelista, svært høg risiko		
	Bulkemispel	Svartelista, svært høg risiko	Nokre buskar inne i lauvskogen i vest	Usikker
	Buskfuru	Svartelista, svært høg risiko		
	Europalerk	Svartelista, svært høg risiko		
	Alpeasal	Svartelista, svært høg risiko		
	Hagerips	Svartelista, svært høg risiko		
	Alaskamjølke	Svartelista, svært høg risiko		
	Kvitgran	Svartelista, høg risiko		
	Sibirhagtorn	Svartelista, høg risiko		
	Namdalspil	Potensielt høg risiko		
	Fløyelsvier	Potensielt høg risiko		
Tunbalderbrå	Låg risiko			

(Storhaug 2011, Gederaas, Moen, Skjelseth og Larsen 2012)

Vedlegg 7 – Bevaringsmål med tilstandsvariablar og overvåkingsmetodikk for Linemyra naturreservat

Fylkesmannen i Rogaland har i samsvar med verneformål og overordna bevaringsmål valt ut bevaringsmål, tilstandsvariablar og overvaking for å sikra at verneformåla vert tatt vare på. Med bakgrunn i kap. 5.2 viser me her tabellar med bevaringsmål og kva for tilstandar som skal gje naudsynt informasjon om bevaringsmåla vert nådd.

Tabellen viser forvaltingsutfordringar i Linemyra naturreservat.

Forvaltingsutfordring	Relevans	Aktuelle tilstandsvariablar*
Kulturbetinga natur	x	Gjengroingstilstand (GG)
Framande artar	x	Framandartsinnslag (FA)
Artskartlegging – nykartlegging	x	Regionalt viktig art (PRRA)
Vasskvalitet	x	Eutrofiering (EU)
Drenering	x	Drenering (DR)

* forkorting jf. NatStat brukarmanual.

For å finna eit bevaringsmål, trengst det eit system for å dela inn og systematisera. «Natur i Norge», avkorta til NiN, er eit slikt system. NiN skildrar alle naturtypar, frå dei store landskapa og ned til dei minste livsmiljøa.

Gjengroing (GG) og framandartsinnslag (FA) har tilstandsklassar relatert til NiN.

Miljødirektoratet har eit eige fagsystem for verneområde: NatStat – Naturstatus for verneområde. I brukarmanualen til NatStat (<http://natstat.miljodirektoratet.no/>) er alle dei ulike tilstandsvariablane, samt metodikk for korleis dei skal overvakast skildra.

1. Gjengroing (GG)

Den største trusselen mot verneverdiane i Linemyr naturreservat, er at myra gror igjen. Bevaringsmål for gjengroingstilstand skal knytast til ei liste over aktuelle gjengroingsartar. Desse artane er for Linemyra naturreservat bjørk, rogn og vier, (nye artar kan bli lagde til). Bruk av beitedyr er ein føresetnad for god tilstandsklasse, med mål å minimera oppveksten av gjengroingsartar. For å hindra at reir og fugleungar vert øydelagde av beitedyra, er det viktig å sleppa dyra for tidleg på beite om våren. Hovudmengda av beitedyra bør sleppast ut i slutten av juni. Det er også viktig at beitetrykket vert tilpassa arealet og vegetasjonen, slik at det ikkje vert overbeita eller opptrampa. Dette må heile tida overvakast, og dersom det viser seg at beitetrykket er for høgt, må ein kunna ta ut dura på kort varsel.

For areal som ikkje kan beitast, er det skjøtselshogst ein føresetnad. Andre aktuelle tiltak kan vera å auka vasstanden. Areal som er definert som vatn, ope beite og open myr i figur 3 i vedlegg 4 skal haldast ope og fritt for gjengroing.

Tilstandsklassen for bevaringsmål gjengroing og metodikk for overvaking finst i brukarmanualen for NatStat.

Skildring av dei ulike tilstandsklassane. NiN-trinn 1 og tilstandsklasse god er bevaringsmålet for Linemyra naturreservat:

NiN-trinn	Tilstandsklasse	Skildring
5	Dårleg	Ettersuksesjonstilstand
4	Dårleg	Seinvekstsuksesjonsfase
3	Middels	Tidleg gjenvækstfase
2	Middels	Brakkleggingsfase
1	God	I bruk

Overvaking:

Kvart femte år skal overvaksingsobjekt VV00001111 sjekkast for dei aktuelle gjengroingsartane bjørk, rogn og vier. Dersom det vert registrert plantar av desse artane, må dei lukast bort i løpet av året.

2. Framandartinnslag (FA)

Framandartinnslaget gir eit mål på kor stort omfang det er av svartelista artar i området. Framande artar kan vera planter som har spreidd seg til verneområdet frå ulike kjelder, eller det kan vera mobile artar - fugl og pattedyr - som hekkar/ynklar i området. Nokre framande artar kan opptre i store mengder og trenga bort lokale artar, eller på annan måte endra naturmangfaldet.

Følgjande framande svartelista artar er observerte i reservatet: europalerk (*Larix decidua*), kvitgran (*Picea glauca*), sitkagran (*Picea sitchensis*), buskfuru (*Pinus mugo mugo*), raudhyll (*Sambucus racemosa*), bulkemispel (*Cotoneaster bullatus*), alpeasal (*Sorbus mougeotii*), platanlønn (*Acer pseudoplatanus*), hagerips (*Ribes rubrum*), stikkelsbær (*Ribes sp.*), alaskamjølke (*Epilobium ciliatum glandulosum*).

Tilstandsklassen for bevaringsmål framandartinnslag og metodikk for overvaking finst i brukarmanualen for NatStat.

Tabellen under skilrar dei ulike tilstandsklassane for framandartinnslaget.

NiN-trinn	Tilstandsklasse	Skildring
5	Dårleg	Gjennomgripande framandartinnslag
4	Dårleg	Sterkt framandartinnslag
3	Dårleg	Moderat framandartinnslag
2	Middels	Svakt framandartinnslag
1	God	Ingen/svakt framandartinnslag

Bevaringsmål	Overvaking			Tilstand				
	NiN-tilstandsvariabel	Start	Frekvens	NiN-variasjons-trinn	Forklaring	Framandarts-innslag	Tilstands-mål	Tilstand - måleining
I overvaksingsobjekt VV00001111 skal framandartinnslaget (FA) ha god tilstand	Framandartsinnslag (FA)	2016	0/5/10/15	1	Ingen framandartinnslag	God	0	Registrering av einkilde planter av europalerk, kvitgran, sitkagran, buskfuru, raudhyll, bulkemispel, alpeasal, platanlønn, hagerips, stikkelsbær og alaskamjølke
				2	Svakt framandartinnslag	Middels		Registrering av einkilde planter av europalerk, kvitgran, sitkagran, buskfuru, raudhyll, bulkemispel, alpeasal, platanlønn, hagerips, stikkelsbær og alaskamjølke
				≥ 3		Dårleg		Registrering av einkilde planter av europalerk, kvitgran, sitkagran, buskfuru, raudhyll, bulkemispel, alpeasal, platanlønn, hagerips, stikkelsbær og alaskamjølke

Med svakt framandartinnslag meiner ein òg sporadisk/fåtallig hekking/yncling av mobile svartelista artar som fugl og pattedyr.

Overvaking:

Kvart femte år skal overvakingsobjekt VV00001111 sjekkast for europalerk, kvitgran, sitkagran, buskfuru, raudhyll, bulkemispel, alpeasal, platanlønn, hagerips, stikkelsbær og alaskamjølke. Dersom det vert registert plantar av desse artane, må alle eksemplar fjernast ved lusing eller klipping same vekstsesong.

Amerikamjølke og små spirar av dei andre artane kan lukast, medan større tre må klippast, eller sagast ned.

Alle tre må klippast under den nedste greina, dersom dei ikkje kan lukast opp. På lauvtre og -buskar må stubben penslast med Roundup for å unngå nye oppslag frå rota.

Eutrofiering (EU)

Eutrofieringstilstanden omfattar menneskeskapt tilførsel av plantenæringsstoff til vassdrag. Generelt er utslepp frå landbruk, industri og hushald dei viktigaste årsakene til eutrofiering i ferskvatn. I terrestriske natursystem vert eutrofieringstilstand ikkje brukt som tilstandsvariabel.

Det er ikkje aktuelt å etablera bevaringsmål for eutrofieringstilstanden ut over dei måla som er sette i vassforskrifta. Her er målet god økologisk tilstand for vassførekomsten 028-5-R Salteåna, som byrjar mellom anna i Linemyra. For å følgja syklusen til vassforskrifta med planperiodar på seks år, legg me opp til overvaking av økologisk status for reservatet kvart 6. år.

Vedlegg 8 – Samla skildring av tiltak med kostnadsoverslag og framdriftsplan

Samla skildring av tiltak med overslag av kostnader, akseptert tidsfrist og finansieringskjelde. Det er mange tilhøve som vil kunna påverka kostnadene ved eit overvåkingsprogram. Alle tal er difor overslag. Bevaringsmål og bevaringsmålobjekt korresponderer til tabellar i vedlegg 7 og kart i figur 3 i vedlegg 4.

Tiltak	Når	Ansvarleg	Kostnad (inkl mva)	Finansiering	Bev. mål
Beitedyr på heile arealet nord for gjerdet	2015-2016, før overvakinga kan starta	FM initierer, grunneigar gjennomfører	9.000,- per år	[Bestillingsdialog/ SMIL/RMP]	GG VV00001111
Hogst	2015-2016, før overvakinga kan starta	FM initierer, grunneigar gjennomfører	377.000,-	[Bestillingsdialog 50% / SMIL 50%]	GG VV00001111/ FA VV00001111
Luking/rydding	År 1 etter observasjon ≥ trinn 2	FM initierer, grunneigar gjennomfører	50.000,-	[Bestillingsdialog 50%/ SMIL 50%]	GG VV00001111/ FA VV00001111

Vedlegg 9 – Om dispensasjonssøknader

Fylkesmannen tek sikte på god dialog med brukarar for å avklare eventuelle søknader i forkant. Søkar skal gjere greie for det konkrete tiltak, kva behov som ligg til grunn og kor tiltaket er planlagt i reservatet. Når det ligg føre konkret søknad vil Fylkesmannen handtere denne så raskt som råd, og i samsvar med forvaltningslova, gjerne og med synfaring på staden.

Miljødirektoratet M106-2014: *Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter* gir konkrete føringar for tolking av verneforskrifta, og skal leggest til grunn for vurdering av søknader om dispensasjon.

Søknader om dispensasjon

Verneforskrifta set strenge forbodsreglar mot moglege, skadelege tiltak i høve til verneføremålet. Søknader som krev dispensasjon skal handterast etter verneforskrifta for Linemyra, eventuelt etter § 48 om dispensasjon i naturmangfaldlova. Når søknaden blir handsama, skal den og vurderast etter rettsprinsippa §§ 8-12 i naturmangfaldlova.

Søkar må gjere greie for det konkrete tiltaket, kva behov som ligg til grunn for dette, og kor tiltaket er planlagt i reservatet. Eit og same tiltak kan vere regulert over fleire avsnitt i forskrifta. Difor er det viktig å lesa verneforskrifta i samanheng.

Vedtak kan klagast på av søkar, eller andre med rettsleg klageinteresse, jf. forvaltningslova. Eventuell klage skal sendast Fylkesmannen i Rogaland.

Den generelle dispensasjonsregelen i verneforskrifta (jf. kap. VIII) er frå 1. juli 2009 erstatta av naturmangfaldlova § 48: *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*

Følgjande to vilkår må vera oppfylte for å kunna gje dispensasjon etter § 48 første alternativ:

- Tiltaket kan ikkje påverka verneverdiane nemneverdig.
- Tiltaket må ikkje strida mot formålet i vernevedtaket.

Etter § 48 andre og tredje alternativ kan det òg bli gitt dispensasjon dersom omsynet til tryggleik eller *vesentlege* samfunnsinteresser gjer det naudsynt.

Vurdering av søknader etter naturmangfaldloven

Søkaren har ikkje *krav* på å få løyve sjølv om vilkåra for løyve etter verneforskrifta er oppfylte. Forvaltningsstyresmakta avgjer i tilfelle om løyve skal bli gitt ut i frå ei skjønsvurderingar innanfor ramma av alminnelege forvaltningsrettslege reglar og retningslinjer, her medrekna retningslinjene i forvaltningsplanen.

Naturmangfaldloven § 7 seier at miljørettsprinsippa i §§ 8-12 skal leggest til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg mynde. Rettsprinsippa vil såleis bli lagt til grunn ved sakshandsaming og vedtak etter verneforskrifta, og ved vurdering av aktuelle praktiske forvaltningstiltak i naturreservatet. Sakshandsaminga skal visa korleis desse prinsippa er vektlagde i vurdering av saker:

§8 Kunnskapsgrunnlaget

§9 Føre-var-prinsippet

§10 Økosystemtilnærming og samla belastning

§11 Kostnadsdekning ved miljøforringing

§12 Miljøforsvarlege teknikkar

Der det er manglande kunnskap om følgjene av vedtaket, skal føre-var-prinsippet (§ 9) vektast til kunnskapen er betre. I tillegg er arealet såpass avgrensa at alle konkrete tiltak må vurderast nøye i høve til korte- og langsiktige effektar på økosystemet (jf. verneføremål og naturmangfaldlova § 10).

Vedlegg 10 – Forklaring av ord og uttrykk

Bevaringsmål og bevaringsmålobjekt

Eit bevaringsmål er ei kort skildring av ein ønskt tilstand for ein naturtype (ev. anna kartobjekt). Kartobjektet som det er knytt bevaringsmål til, vert kalla **bevaringsmålobjekt**. Slike objekt kan allereie vera etablerte, t.d. i NiN-databasen/Naturbasen.

Tilstandsvariablar

Me brukar ein, eller fleire **tilstandsvariablar** for å måla **tilstanden** til bevaringsmålobjekta. Tilstandsvariablane er definerte i Artsdatabanken sin Naturtypebase (variasjon-tilstandsøkoklinar). Miljødirektoratet har utarbeidd NatStat – Naturstatus for verneområde, som viser korleis utvalde tilstandsvariablar bør brukast av forvaltinga.

Tilstandsklassar

Samstundes med at forvaltningsstyresmakta set opp bevaringsmål, skal dei også gje konkrete grenseverdier for tre **tilstandsklassar**; *god tilstand*, *middels tilstand*, eller *dårleg tilstand*. Lokal overvaking av ein tilstandsvariabel skal resultera i eit tal, eller ja/nei. Dette resultatet legg grunnlag for i kva for ein av dei tre tilstandsklassane variabelen vert plassert i. Det er forvaltningsstyresmakta som set grenseverdiene for desse tilstandsklassane. Det kan vera aktuelt å justera grenseverdiene når dei konkrete overvakingsdata vert tilgjengelege.

NiN trinndeling

I NiN-kartlagde område er det ofte registrert tilstandsvariablar med eit tilhøyrande **NiN-trinn** (t.d. innslaget av framande arter - FA = 2). Overvakingsdata kan då brukast for å angi NiN-trinn for ein tilstandsvariabel. Dersom overvakingsdata viser endringar i innslaget av framande artar, kan det vera aktuelt å revidera NiN-trinnet som er sett i kartleggingsdata. Om forvaltningsstyresmakta ønskjer å overvaka ein tilstandsvariabel som ikkje er plassert på eit NiN-trinn, må dei sjølv fastsetja trinnet. I Artsdatabanken sin naturtypebase, eller NatStat – Naturstatus for verneområde er det hjelp for korleis dette skal gjerast.

Overvakingsmetode

Overvaking av tilstand skjer etter ein **overvakingsmetode**. Metoden skal alltid ha geografiske eigenskapar (t.d. synfaringsline, transekt, overvakingsrute) og kunna visast i kart. Dette kartobjektet skildar metoden, og det skal etter kvart utviklast ein methodedatabase der metoden kan lagrast. Overvakingsmetoden skal også skildra korleis data skal samlast inn. Skildringa kan vera med tekst og illustrasjonsfoto. Det er avgjerande at metoden er godt dokumentert og kan gjentakast. Overvakinga skal alltid resultera i eit tall, eller ja/nei.

For å finna overvakingsmetode for dei ulike tilstandsvariabelane, kan du slå opp i NatStat – Naturstatus for verneområde.

Tiltak

Dersom tilstanden til bevaringsmålet er så dårleg at han utløyser tiltak, kan det vera naudsynt å definera kor tiltaket skal gjennomførast. Dette kan eventuelt gjerast i SNO sin Verneområdelogg.

OVERSIKT OVER MILJØRAPPORTER

- Nr. - 1989: Utkast til verneplan for våtmark i Rogaland. ISBN-82-90914-00-8.
- Nr. 1 - 1989: Registrerings- og kontrollarbeid i Orrevassdraget. Et evalueringsprosjekt. ISBN-82-90914-01-6.
- Nr. 2 - 1989: Kalkingsplan for Rogaland - november 1989. ISBN-82-90914-02-4.
- Nr. 3 - 1989: Vannkvalitet og fiskebestand i kalkede vann i Rogaland. ISBN-82-90914-04-0.
- Nr. 4 - 1989: Fiskeribiologiske undersøkelser. Stølvann og Stemmevann i Lund kommune 2.-3. september 1988. ISBN-82-90914-05-9.
- Nr. 1 - 1990: Bly - stål. Intervjuundersøkelse blant jegere på Jæren om bruken av stålhogl 1988 og 1989. ISBN-82-90914-03-2.
- Nr. 2 - 1990: Hjort på Karmøy. Bestandsforhold og forvaltningsspørsmål. ISBN-82-90914-06-7.
- Nr. 3 - 1990: Overvåking av lakseparasitten Gyrodactylus salaris i Rogaland fylke - 1989. ISBN-82-90914-07-5.
- Nr. 4 - 1990: Driftsplan for Skaulen og Seljestad villreinområde. Revidert 1990. ISBN-82-90914-08-3.
- Nr. 5 - 1990: Prøvefiske i Store Støkkavann - juli 1988. ISBN-82-90914-09-1.
- Nr. 6 - 1990: Fiskeribiologiske undersøkelser i Jensavann. Juli 1988. ISBN-82-90914-10-5. ISSN-0802-8427.
- Nr. 7 - 1990: Årsmelding 1989. ISSN-0802-8427.
- Nr. 8 - 1990: Fiskeribiologiske undersøkelser i Brekke- og Holmavassdragene, Karmøy kommune, august 1990. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1991: Hjorteregistreringer i Maldal-Kviå, Sauda kommune 1990. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1991: Vannkvalitet og fiskebestand i kalkede vann i Rogaland 1990. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 1991: Avfallsplan Rogaland. Forprosjekt. ISSN-0802-8427.
- Nr. 4 - 1991: Fiskedød i Årdalselva i 1990 i forbindelse med overløp fra reguleringsmagasiner. ISSN-0802-8427.
- Nr. 5 - 1991: Fiskeribiologiske undersøkelser i fem innsjøer på Jæren, 1990. ISSN-0802-8427.
- Nr. 6 - 1991: Årsmelding 1990. ISSN-0802-8427.
- Nr. 7 - 1991: Fiskeribiologiske undersøkelser i Blåsjømagasinet, Ulla/Førre, Suldal og Bykle kommuner, Rogaland og Aust-Agder fylke. ISSN-0802-8427.
- Nr. 8 - 1991: Miljødataprojektet. "Målstyrt resipientorientert forvaltning" (MRF). Forprosjekt. ISSN-0802-8427.
- Nr. 9 - 1991: Helsekontroll og smitteforebyggende tiltak ved kultivering av vassdrag i Rogaland. Referat fra kurs arrangert i Stavanger 15. september 1991. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1992: Årsmelding 1991. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1992: Vannkvalitet og fiskebestand i kalkede vann i Rogaland 1991. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 1992: Tetthetsregistreringer av laks og aure i Rogalandsvassdrag, 1991. ISSN-0802-8427.
- Nr. 4 - 1992: Fiskeribiologiske undersøkelser i Ulla-Førre-vassdraget, 1991. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1993: Årsmelding 1992. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1993: Tetthetsregistreringer av laks og aure i Rogalandsvassdrag, 1992. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 1993: Skogbruk og miljøvern på vestlandet. Referat fra seminar i Stavanger 10. - 11. november 1992. ISSN-0802-8427.
- Nr. 4 - 1993: Kommunal vilt- og fiskesforvaltning. Referat fra seminar i Stavanger 18.-19. februar 1993. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1994: Vannkvalitet og fiskebestand i kalkede vann i Rogaland 1992. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1994: Kultiveringsplan for anadrome laksefisk og innlandsfisk i Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 1994: Verneinteresser i Fuglestadvassdraget. ISSN-0802-8427.
- Nr. 4 - 1994: Inngrep og forstyringer i sentrale deler av Setesdal-Ryfylke villreinområde. ISSN-0802-8427.
- Nr. 5 - 1994: Årsmelding 1993. ISSN-0802-8427.
- Nr. 6 - 1994: Verneinteresser i Håvassdraget. ISSN-0802-8427.
- Nr. 7 - 1994: Tilfeller av landbruksforureining og kontroll av silo- og gjødselanlegg i Rogaland i 1993 vurdert mot tidlegare år. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1995: Årsmelding 1994 for miljøvernnavdelinga. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1995: Slamplan for Rogaland - Anbefalinger til fremtidige løsninger. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 1995: Vasspest - Kartlegging av spredningsfare i Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 4 - 1995: Revidert verneplan for Jærstrendene landskapsvernområde. ISSN-0802-8427.
- Nr. 5 - 1995: Sanitærutslipp i Rogaland- Omfang pr. 1994 og fremtidige krav til rensing. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1996: Årsmelding 1995 for miljøvernnavdelinga. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1996: Kraftledninger og fugledød på Jæren. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1997: Oppdrett i Rogaland - Fylkesmannens innspill til en bærekraftig utvikling. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1997: Bruk av bly- og stålhogl til andejakt på Jæren 1995. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 1997: Årsmelding 1996 for miljøvernnavdelinga. ISSN-0802-8427.
- Nr. 4 - 1997: Vannkvaliteten i Rogaland - Statusoversikt pr. 1996. ISSN-0802-8427.
- Nr. 5 - 1997: Evaluering av kommunale avfallsplaner i Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1998: Årsmelding 1997 for miljøvernnavdelinga. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 1998: Jærstrendene landskapsvernområde - Fugl og ferdsel. Del 1: Litteraturstudie. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 1999: Årsmelding 1998. Miljøvernnavdelinga. ISSN-0802-8427.

- Nr. 2 - 1999: Overvåking av lakselus på sjøaure i Rogaland sommeren 1998. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2000: Fiskedød i Håelva, Rogaland - juli 2000. Presentasjon av resultater fra fylkesmannens arbeid. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2002: Tiltaksplan for opprydning av forurensede sedimenter i Stavanger Havn. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2003: Forvaltningsplan for freda rovdyr i Rogaland 2003 –2008. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 2003: Evaluering av Forskrift for nydyrking. Effekter på miljøverdiene på Jæren, i Vindafjord og Bjerkreim i Rogaland.
- Nr. 1 - 2006: Forvaltningsplan for rovvilt i region 1. Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2007: Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2006. (John Bjarne Jordal). ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-11-5. EAN: 9788290914115. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2008: Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2007. (John Bjarne Jordal, John Inge Johnsen). ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-12-2. EAN:9788290914122. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 2 - 2008: Evaluering av Naturbase for Rogaland. (John Bjarne Jordal) ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-13-9. EAN:9788290914139. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2009: Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2008. (John Bjarne Jordal, John Inge Johnsen). ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-14-6. EAN:9788290914146. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2010: Forvaltningsplan for Harvalandsvatnet naturreservat, Sola kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 2 - 2010: Forvaltningsplan for Søylandsvatnet naturreservat, Hå kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 2010: Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2009. (Geir Gaarder, John Bjarne Jordal, Helge Fjeldstad, John Inge Johnsen). ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-15-3. EAN: 9788290914153. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 4 - 2010: Naturtyper, biologisk mangfold og bevaringsmål i Jærstrendene landskapsvernområde. ISSN-0802-8427.
- Nr. 5 - 2010: Kulturlandskap og biologisk mangfold på Haugalandet. (Anders Lundberg). ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2011: Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2010. (John Bjarne Jordal, John Inge Johnsen). ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-16-0. EAN:9788290914160. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 2 - 2011: Forvaltningsplan for Alvevatnet naturreservat, Klepp kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 3 - 2011: Handlingsplan mot framande og skadelege artar i Rogaland. ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-17-7. EAN: 9788290914177.
- Nr. 4 - 2011: Handlingsplan mot framande og skadelege artar i Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 5 - 2011: Supplerende kartlegging av naturtyper med vekt på klokkesøte i Sokndal i 2010. ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-18-4. EAN:9788290914184. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2012: Forvaltningsplan for Aksdal naturreservat. Edellaavskog. Tysvær kommune. Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2013: Forvaltningsplan for Smokkevatnet naturreservat. Time kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 2 - 2013: Forvaltningsplan for Storamyr naturreservat. Sola kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 3 - 2013: Forvaltningsplan for naturreservata Hagavågen, Strandnesbukta og Grannesbukta, Sola kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 4 - 2013: Forvaltningsplan for Bjårvatnet naturreservat, Hå kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 5 - 2013: Forvaltningsplan for Lonavatnet naturreservat, Klepp og Sandnes kommuner, Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 6 - 2013: Forvaltningsplan for Øksnavadtjørn naturreservat, Klepp kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427.
- Nr. 1 - 2014: Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2011. ISSN-0802-8427. ISBN 978-82-90914-19-1. EAN:9788290914191. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2015: Forvaltningsplan for Kydlesvatnet naturreservat, Sandnes kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).

- Nr. 1 - 2016: Forvaltningsplan for Linemyra naturreservat, Time kommune, Rogaland. ISSN-0802-8427. (Internettversjon – pdf-format).

OVERSIKT OVER MILJØNOTATER

- Nr. 1 - 1990: Prøvefiske i Kollhomtjørn 17.juni 1990. (Espen Enge). ISSN-0803-0170
- Nr. 1 - 1991: Tetthetsregistreringer av laks og aure i Rogalandsvassdrag, 1990. ISSN-0803-0170.
Nr. 2 - 1991: El-fiske i tilløpsbekker/elver til Lundevatn. 1991. ISSN-0803-0170.
Nr. 3 - 1991: Prøvefiske i Hagavatn 26. juni 1991. ISSN-0803-0170.
Nr. 4 - 1991: Prøvefiske i Vostervatn - 1991. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1992: Prøvefiske i Riskedalsvatn 1991. ISSN-0803-0170
Nr. 2 - 1992: Ekspansjon av krypsiv (*Juncus bulbosus* L.) i kalkede vann i Rogaland. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1993: Utprøving av Helland-kalkdoserer i Brådlandselva i Frafjord. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1994: Overvåking av krypsiv i fire vann i Rogaland 1992-1994. ISSN-0803-0170
Nr. 2 - 1994: Studietur til Skottland for miljøvernavdelinga, naturforvaltningsseksjonen 29. august - 2. september 1994. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1995: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 1994. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1996: Veileder for utfylling av SSB-avløp spørreskjema. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1997: Tetthetsregistreringer av laks og aure i Rogalandsvassdrag 1996. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 1999: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 1993. ISSN-0803-0170.
Nr. 2 - 1999: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 1995. ISSN-0803-0170.
Nr. 3 - 1999: Fiskeundersøkelser i Rogalandsvassdrag 1997. ISSN-0803-0170.
Nr. 4 - 1999: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 1998. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 2001: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 1999. ISSN-0803-0170.
Nr. 2 - 2001: Fiskebestand i kalka vann i Rogaland 1993. ISSN-0803-0170.
Nr. 3 - 2001: Fiskebestand i kalka vatn i Rogaland 1994. ISSN-0803-0170.
Nr. 4 - 2001: Fiskebestand i kalka vatn i Rogaland 1995. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 2004: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 2000. ISSN-0803-0170.
Nr. 2 - 2004: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 2001. ISSN-0803-0170.
Nr. 3 - 2004: Tettleiksregistreringar av laks og aure i Rogalandsvassdrag 2002. ISSN-0803-0170.
Nr. 4 - 2004: Fiskebestand i kalka vatn i Rogaland 1999. ISSN-0803-0170.
- Nr. 1 - 2010: Fiskeundersøkelser i tilknytning til forsuring, restbestander og kalking i Rogaland i 2009. ISSN-0803-0170. (Internettversjon – pdf-format).
Nr. 2 - 2010: Modellberegninger av vannkvalitet i Storåna ved ulike scenarier for slipping av minstevannføring. ISSN-0803-0170. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2011: Forsuringsstatus for Rogaland 2007. ISSN-0803-0170. (Internettversjon – pdf-format).
Nr. 2 - 2011: Fiskeundersøkelser i Rogaland i 2010. ISSN-0803-0170. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2012: Fiskeundersøkelser i Rogaland 2011. ISSN-0803-0170. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2013: Fiskeundersøkelser i Rogaland i 2012. ISSN-0803-0170. (Internettversjon – pdf-format).
- Nr. 1 - 2014: Fiskeundersøkelser i Rogaland - summarisk rapport over undersøkelsene i 2013. ISSN-0803-0170.